

Narish laat haar misdaden veelal
rond het theater afspelen.

Dat spreekt mij natuurlijk aan.

Dat er wat weinig geweld aan te pas

komt is misschien wat

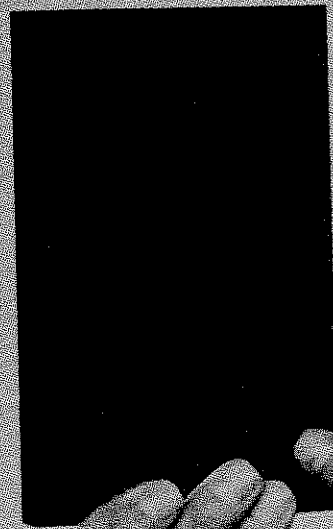
onderwets, maar dat

past wel bij me:

ik vermaak op

onderwetsse manier

mijn publiek.

Steye Raviez

THRILLERS & DETECTIVES

Onafhankelijk tijdschrift voor misdaadlectuur onder redactie van Theo Capel. Verschijnt vijf maal per jaar

Redactie en Administratie: Nic. Maesstraat 139hs, 1071 PX Amsterdam. 7e jaargang nr. 4, september 1987. Prijs f 4,75.

De spion die het nooit meer koud heeft

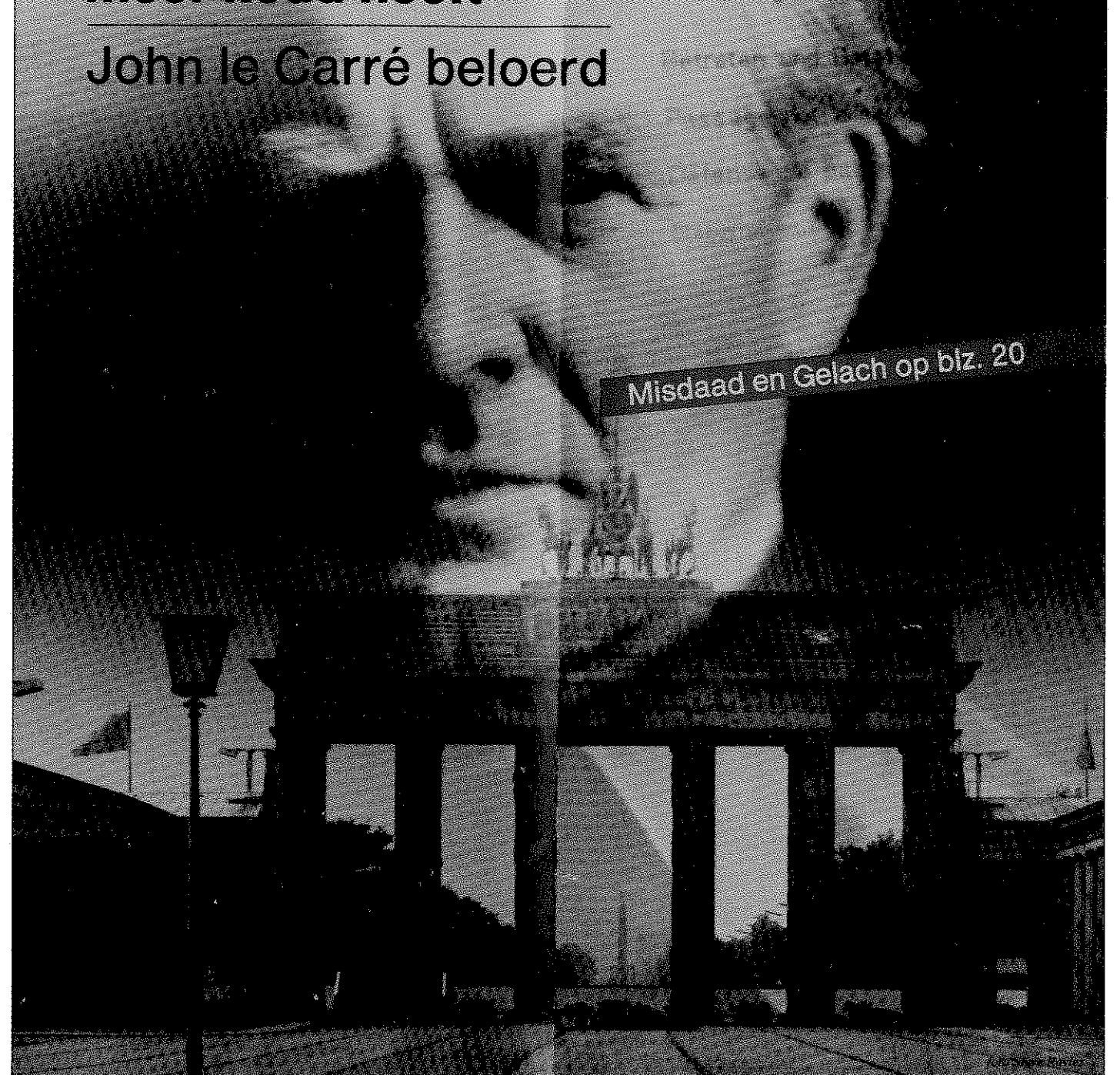
John le Carré beloerd

renzgebiet

Regen trok

metten en don

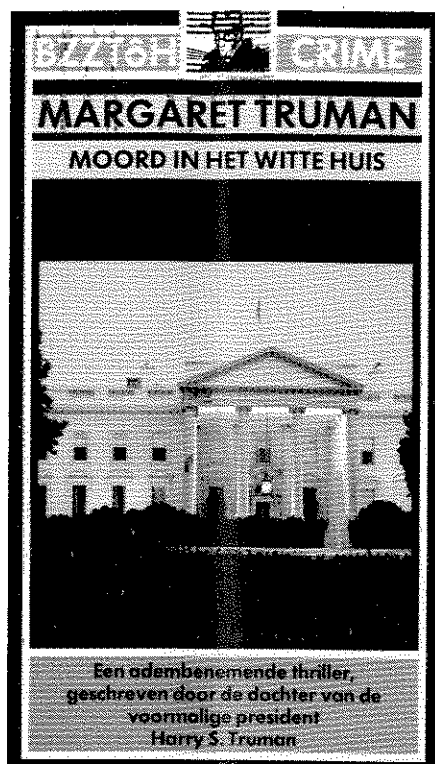
Misdaad en Gelach op blz. 20

Omslagverhalen

'Margaret Truman, de dochter van de vroegere president Harry S. Truman, schreef een boek dat alleen door een voormalig inwoner van het Witte Huis kon worden geschreven. Het is een adembenemende, spannende en tegelijkertijd ontspannende roman, die zich afspeelt in de ambtswoning van de machtigste man ter wereld.'

Deze lange zinnen staan te lezen op de achterzijde van een pas verschenen pocket uit de nieuwe serie BZZTôH CRIME, die onder redactie van Joost de Wit en Phil Muysson bij de uitgeverij met dezelfde onuitspreekbare naam verschijnt. Het omslagontwerp werd gemaakt door, schrik niet, het eigenaardig klinkende 'Tokio Syndicate en Plante'. De foto die men voor het omslag gebruikte en waarop het Witte Huis staat, vlak voor of even na zonsopgang, komt uit het ANP-archief. De fotograaf zelf bleef onvermeld. Foei! Het omslag is best aardig in vergelijking met de enorme hoeveelheid rotzooi die je ziet. Hoewel het boek mogelijkheden genoeg biedt, heeft de ontwerper dit maal geen bloederig lijk, bespat moordwapen of andere huiveringwekkende motieven gebruikt. Dat is een knap staaltje zelfbe-

heersing en nogal uitzonderlijk voor dit genre omslagen. Veel ontwerpers maken

zich het nogal makkelijk en dat is jammer. Ik mis vaak de vondst, het creatieve idee dat een omslag uniek maakt. Het gaat om het onverwisselbare en met het verhaal corresponderende beeld dat in je herinnering blijft hangen. Veel Penguin Pockets van vroeger hadden dat.

Het is makkelijk zo'n foto. Je haalt hem even op bij het ANP, zoekt er een lettertype bij – in dit geval een schreefloos type, een Gill vermoed ik – plakt alles geconcentreerd onder elkaar, foto ertussen en klaar is kees. Als een recept uit een kookboek. Het is natuurlijk beter om het boek te lezen en tegelijkertijd te letten op visuele aanknopingspunten. Je kan overwegen of een grafische oplossing misschien meer mogelijkheden biedt. Een foto is vaak niet te krijgen zoals je hem zelf zou willen en dan moet de ontwerper met een archiefopname genoegen nemen. Dat klinkt allemaal erg beledigend bij een omslag die ik aardig vind en ik weet ook wel dat ontwerpers door de uitgever onder een enorme tijdsdruk worden gezet en niets tegenwoordig geld mag kosten en daarom worden omslagen gemaakt alsof ze uit het receptenboek komen. Waar o.h. ik eigenlijk over. Het is jammer. Een mooi vignet trouwens.

Steye Raviez

Hans Moll DE HOEKEN VAN DE RING

Pap., f 22,90

'Een talentvol verteld hardgekookt misdaadverhaal met literaire allure.'
Diny Schouten in *Vrij Nederland*

René Appel HANDICAP

Pap., f 24,90

'Thriller René Appel heeft kwaliteiten van psychologische roman. Hij kan een uitstekend plot bedenken en – veel belangrijker – uitstekend schrijven.'
J.A. Dautzenberg in de *Volkskrant*

verkrijgbaar in de boekhandel

UITGEVERIJ BERT BAKKER

Hollandse Nieuwe

Zelfdestructie

Handicap heet het romandebuut van René Appel (Bert Bakker, 24,90). De hoofdpersoon Herman van Zelm is verrechtst, verzakelijkt en gefrustreerd uit het gat geklauterd dat de zestiger-jaren revolutie geslagen heeft.

Het gaat niet goed met Herman, en geen wonder. Niet alleen doceert hij geschiedenis aan een VWO school ergens in de provincie – een baan die we niemand zouden toewensen – maar ook heeft hij zijn verliefdheid op een verlamde ex-leerlinge bezegeld met een huwelijk. Dat vraagt om moeilijkheden en die komen er dan ook. Tijdens een vakantie in Tunesië vermoordt Herman zijn vrouw en later, bij een bedevaart naar de plaats des onheils, brengt hij in een opwelling de enige getuige van het voorval om het leven.

Appel lijkt geïnspireerd door de Kafka-variant die Patricia Highsmith met zoveel succes gecreëerd heeft. Van Zelm werkt zich door vrijwel iedere handeling dieper in de nesten. Bij vrienden en collega's maakt hij zich onmogelijk en tegenover degenen die direct bij de misdrijven betrokken zijn – zijn schoonzuster en een verzekeringsinspecteur – laadt hij een huizenhoge verdenking op zich. Waarom lijdt van Zelm aan deze drang naar zelfdestructie? Net als in de boeken van Highsmith wordt dit in het midden gelaten, en mag de lezer zelf op de psychoanalytische stoel plaatsnemen.

Als men met deze constructie genoegen neemt is *Handicap*, zeker voor een debuut, een uitstekend boek. Appel houdt de spanning er goed in, mede door het onmogelijk hoge tempo waarin de handelingen zich voltrekken. Bij een debuut valt er altijd wel wat te klagen. Sommige personages zijn zo zwaar aangezet dat ze tot karikaturen verworden, als in een Nederlandse televisieserie. Verder bedient Appel zich onbedoeld soms van het versufter jargon dat aan universiteit en sociale academie met verve beoefend en in columns over taal met nog meer verve bestreden wordt: 'centraal staan', 'ervan uitgaan dat', geen proza dat als een man op je afkomt. Maar het begin is er zeker. (HKg)

Geheimen

Dit jaar verscheen het tweede misdaadboek van Martin Koomen. Het heet *Tarkovs geheim* (Tabula, 25,-) en vormt het tweede deeltje van de zogenaamde Portlandreeks, zo genoemd naar de Nederlandse geheim agent Portland. Het verhaal speelt in 1937 en de enigszins onbenullig aandoende luitenant Fokkema wordt door zijn superieur Portland naar Parijs gezonden in verband met de moord op een ex-landgenote. Hij verzeilt in

René Appel: Een goede Nacht in Tunesië

links-anarchistische kringen, waar de Russische geheime dienst een gevluchte Rus Tarkov achtervolgt. Tenslotte volgt in Den Haag de ontknoping.

Het verhaal is vreemd. Aan de ene kant lijkt het historisch perspectief wel aardig te kloppen, maar aan de andere kant wordt er een onwaarschijnlijke intrige in geplaatst. Waarom zouden Nederlandse geheim agenten zich met Russische vluchtelingen en moorden in Parijs moeten bezighouden en waarom zouden de ministerraadsvergaderingen in het neutrale Nederland interessant zijn voor de Sovjet-Unie en waarom zou de Franse politie (geheim of niet) buitenlanders

moordzaken laten onderzoeken. Het boek is zeker niet slecht geschreven, maar aan het verhaal zou dus nog heel wat moeten worden geschaafd. (WV)

Joop van den Broek heeft al historie gemaakt doordat de prijs voor het beste Nederlandse misdaadboek naar een van zijn boeken is genoemd (*De gouden strop*). Twee oude boeken zijn nu in één band heruitgegeven als voorproefje van een niet nader omschreven nieuw boek. Het gaat om *Kermis in de regen* en *Nacht in duizend bedden* (Het Spectrum, 29,90). Het zijn allebei boeken die een kaleidoscopisch beeld geven van het leven in een

In dit nummer

De Nederlandse misdaad zoekt verre streken op, met name de Sahara en de wereldzeeën, maar het Hollandse binnenhuisje wordt ook niet vergeten.

Van wie is die tekst ook al weer? De humorist Eli Asser schreef ooit een niet-komische detective, maar toen had hij ook last van zijn gal. Een vraaggesprek.

Op handen gedragen door de massa en bejubeld door de kritiek, dat is het lot van John le Carré dat hij moedig moet dragen. In welke superlatieven beschrijft men de kleren van de keizer? Een analyse.

Voor de kippevel-mutanten onder ons is de encyclopedie van het griezelgenre verschenen. In welke versie van *The invasion of the bodysnatchers* deed Kevin McCarthy mee? Wie wil er wedden?

Rusland, China, Japan, Zuid-Afrika. Waar vindt men nog een fatsoenlijk mens? Zeker niet in Florida. Veel getuigenissen van de slechtheid van de wereld in *Werk van Buitenlanders*.

Eindelijk weer eens een goede historische thrillerschrijver. Lees hoe het in de Napoleontische tijd toeging in *Made in USA & UK*. Ook leerzame boeken om tegen de dollar te speculeren en geld te witten.

In Amerika hebben vrouwen het ook moeilijk. Josh Pachter legt uit waarom dames naast de prijzen grijpen.

Nog een keer de kans om én abonnee te worden én een encyclopedische kennis van het genre op te bouwen. Zie de bon in dit nummer.

Nederlandse stad en het effect van een misdaad hierop. Het eerste verhaal speelt in Breda en is duidelijk het beste van de twee. Het andere is gesitueerd in Hoorn. De romans verschenen oorspronkelijk als Zwart Beertje in 1958 en 1964. Nederland was in die tijd nog erg gezapig en provinciaals en een moord vormde een opzienbarende zaak waar politie en pers veel werk van maakten. Van den Broek beschrijft zijn fictieve moorden op een realistische manier en geeft een aardige inkijk op het burgerlijke leven. Het exotische en persoonlijke dat juist zijn Lex van der Tuynboeken kenmerkt ontbreekt echter en dat zal niet elke lezer plezieren. Gedegen vakmanschap is de wat kleurloze conclusie over dit werk. (TC)

Beestachtig

Wie tot zijn spijt de film *Iris* (Luitingh, 1990) gemist heeft, kan zijn hart nu ophalen aan het gelijknamige boek van Felix Thijssen. Met een beetje fantasie zie je Monique van de Ven als de jonge vrouw Iris en Johnny Kraaykamp in de rol van de invalide, maar daarom niet minder op dames besluste hereboer. Iris besluit van de ene op de andere dag haar beroep als veearts uit te gaan oefenen in een gehucht, haar *amant* verbijsterd in de grote stad achterlatend. De plattelandsbevolking heeft het natuurlijk niet op vreemden, laat staan op vrouwelijke veeartsen. Iris krijgt het flink te verduren, maar ze staat pal. De onmin loopt zelfs uit op een ware verkrachting, maar dat doet Iris juist besluiten om niet op te geven. Zeker niet als ze erachter komt wie de dader is. En zoals het een echte stuiverroman betaamt: ze krijgen elkaar. (RK)

De schatrijke, meedogenloze zakenman Prenen organiseert in *Solorace* van John Vermeulen (Het Spectrum, 29,90) een levensgevaarlijke zeezeilrace, waarbij de winnaar een prijs van 300.000 dollar in de wacht kan slepen. Onder de deelnemers bevinden zich twee zonen van de enigszins aan lager wal geraakte drankzuchtige journalist Holland. De ene heeft hij verwekt bij de eerste vrouw van de zakenman en de tweede is van zijn eigen vrouw van wie lang geleden gescheiden is. Holland haat Prenen vanuit het diepst van zijn hart, want hij is ervan overtuigd dat Prenen zijn eerste vrouw heeft vermoord. Holland rakelt het onoverwinnelijke verleden van de zakenman op die daar geen genoeg mee neemt en verschillende aanslagen op de journalist laat plegen. De ene zoon probeert hij ook op een geraffineerde manier uit de weg te ruimen omdat hij niet van hem is en omdat de zoon een verhouding met zijn tweede vrouw heeft.

De dialogen zijn vaak scherp, de personages worden cynisch beschreven en ook een zekere humor ontbreekt niet. Daar tegen-

over staat dat de zeilrace onevenonevenredig veel aandacht krijgt, dat het verhaal nogal wat ongeloofwaardige kantjes heeft en dat Holland een behoorlijke zeurpiet is. (HKo)

Manipulatie

Aad van den Heuvel is een bekende televisiejournalist die in vraaggesprekken zich heeft laten kennen als een liefhebber van misdaadboeken. Hij heeft nu zelf ook een thriller geschreven, *De verdwijning*, die door zijn uitgever met grote letters op het omslag als *'roman'* wordt aangeduid. (Arbeiderspers, 26,50). *'Spannende roman'* hadden ze moeten drukken als ze *'Misdadroman'* hadden willen vermijden, want het boek valt wel degelijk binnen het genre ook al gebruikt van den Heuvel zijn verhaal om uitspraken te doen over de rol van de televisie bij nieuwsgaring. De vraag is met name hoe ver je mag gaan bij het binnendringen in de persoonlijke levens van betrokkenen. Hoewel het duidelijk is dat de meeste mensen die op de televisie verschijnen alleen maar moeten worden tegengehouden om niet de meest intieme details voor de camera te vertellen, is de vraag niet onzinnig. In het verhaal gaat het om de concrete vraag of men verzetsstrijders in een stukje Sahara met naam en toenaam had moeten filmen. Van den Heuvel weet de lezer heel listig op het verkeerde been te zetten bij de beantwoording ervan. Als middel hiervoor gebruikt hij de verdwijning van de journalist die de uitzending verzorgde. De incidentele actiescène in het verhaal is goed opgeschreven, maar verder heeft de schrijver nogal gekozen voor veel beschrijven in plaats van de personages handelend het verhaal te laten uitvoeren. Dat moet volgende keer wat minder. (TC)

I'll make him an offer he can't refuse

Geachte redactie,

Wie kan me adressen bezorgen van *antiquariaaten* in Nederland die een catalogus rondzenden en/of hun best voor je doen om een boek voor je op te sporen, als je bijvoorbeeld een *mancolijst* opstuurt?

Chris Vandenbroucke. Ev. Carpentierlaan 15, 8500 Kortrijk. België.

Geachte redactie,

Gevraagd delen van de spionageserie *'BARA, SPION VAN DE NEGUS'* met als ondertitel

'een spionneserie uit den oorlog Italië - Abessinie' (vermoedelijk dus uit de jaren dertig) uitgegeven door N.V. Boekdrukkerij 'Helmond' uit Helmond. De serie is verlichtigd met foto's uit het strijdgebied, bijvoorbeeld met enorme portretten van Mussolini in de Ethiopische woestenij. Naar mijn weten zijn er ten minste tien delen verschenen à 10 cents per stuk. Formaat: 26 x 18,5 cm. Gemiddelde omvang: 30 pag. Mooie titels zijn *'Ginds ligt Adoea'* (deel 1); *'Harrar, de stad der wanhoop'* (deel 6) en *'Het Bataillon der Melaatschen'* (no. 7). Gelieve contact op te nemen met S. Vooren. Vrijenbanse straat 10b. 3037 VX Rotterdam, tel. 010-4660518.

De Detective en Thrillergids van *Vrij Nederland* (dit keer in samenwerking met de CPNB) van deze zomer is helemaal een bewaarnummer geworden door het massavraaggesprek met 18 Nederlandstalige auteurs. Men moest aan de hand van citaten, enz., reageren en dat leverde een breed scala van reacties op. Ook diepe zieleroserselen durfde men op te schrijven. Van schrijvers aan wie men zich verwant voelde, werden de bekende groten uit het vak genoemd, zoals Chandler, Forsyth, John D. McDonald, Ross Macdonald en Len Deighton, maar ook meer opvallende invloeden als *Willy van der Heide*, Willy Vandersteen, Hergé en *Simon Carmiggelt*. Humor en het spannende jongensboek zijn blijkbaar een goed dieet voor de aspirant-schrijver. (TC)

De Volkskrant bracht deze zomer ook veel nieuws over het genre. Allereerst was er de uitstekende serie vraaggesprekken met Mickey Spillane, Robert B. Parker, Robert Ludlum, Elmore Leonard, Ross Thomas en Ed McBain (verschenen op resp. 28/6, 11/7, 25/7, 8/8, 22/8 en 5/9). Daarnaast publiceerde de krant in twaalf wekelijkse afleveringen *Het Koewit-contract*, een schandaal met premier Lubbers in het centrum. De feuilleton was een samenwerkingsverband van Theo Capel, Rinus Ferdinandusse, Gerben Hellinga, Jacques Post, Thomas Ross en Felix Thijssen die allemaal aan de hand van vaste hoofdpersoon twee afleveringen voor hun rekening namen. (TC)

Van de zomer stond de Engelse pers bol van het smaadproces dat de bestsellerschrijver *Jeffrey Archer* tegen een populaire krant had aangespannen omdat die had geschreven dat hij een hoer na een bezoek had afgekocht om haar mond over zijn escapade te houden. Hij won het proces en kreeg een schadevergoeding van bijna 1,5 miljoen gulden toegewezen. Ook de serieuze dagbladen versloegen het proces bijna letterlijk en zo kon iedereen lezen dat mevrouw Archer moest verklaren of er pukkeltjes en puistjes op de rug van haar echtgenoot zaten (nee dus, de bijna vijftigjarige Archer had nog steeds een smetteloze huid, onbehaard zo te lezen en spiegelglad). Ook het sexleven van de Archers werd, weliswaar discreet nagevraagd door de rechter. Het echtpaar leidde *'a full life'* verklaarde mevrouw. De opsomming van de rechter naar de jury was een echt juweeltje. 'Zoudt u verwachten dat de man van zo'n geurige en stralende vrouw (d.w.z. mevrouw Archer) behoefte zou hebben aan betaalde liefde?' vroeg hij bijna rhetorisch. In het proces bleef een ding onduidelijk. Archer gaf uit eigen zak een behoorlijk bedrag aan de prostituée, dat was een feit dat vast stond, maar het waarom werd niet beantwoord. De krant stond echter zo in zijn hemd door het verhaal verder zo leugenachtig op te schrijven en zelf te fabriceren dat de auteur uiteindelijk toch aan het langste eindje trok. (TC)

Een humorist vertelt verder

Tot de naoorlogse Nederlandse misdaadschrijvers behoort ook Eli Asser (63) die vooral bekend is als schrijver van humoristische radio- en televisieseries. Voor de VARA-radio maakte hij indertijd het Haagse MIMOZA (Ministerie van Moeilijke Zaken) en voor de KRO-televisie de Amsterdamse serie Citroentje met Suiker. Rosalie Kommers sprak met hem over een tijd toen er even weinig gelachen werd en geld verdienen een eerste vereiste was.

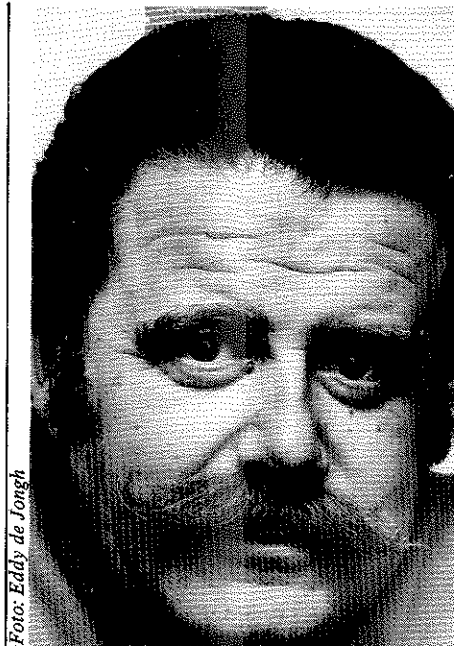

Foto: Eddy de Jongh

Eli Asser: Nooit meer zwartgallig

vraaggesprek met Eli Asser

Het boek *Wegens Sterfgeval Gesloten* dankt zijn ontstaan aan een ontstoken galblaas. We schrijven 1948. De jonge journalist Eli Asser heeft net zijn ontslag genomen bij het Haags Dagblad en zit plotseling met drie problemen: Zijn reeds genoemde galblaas, een wachtperiode van vier weken tot de operatie kan plaatsvinden en de kosten voor die ingreep, die niet gedekt worden door een verzekering. Asser, bijna veertig jaar later: 'Ik moest geld hebben om die operatie te bekostigen en in de periode tussen de eerste aanval en de snede in de buik kreeg ik opeens de geest. Het boek heeft ongeveer hetzelfde opgebracht als wat de operatie gekost heeft. Zo ben ik dus gratis geopereerd. Het is goed afgelopen allemaal, dus het was niet wegens sterfgeval gesloten'. In deze oerhollandse detective speelt de eenenvijftigjarige Jonas Vondeling de hoofdrol. Hij is eigenaar van een winkel in tweedehands goederen in Den Haag en ontdekt in een park een lijk. Na zijn ontdekking thuis gekomen, krijgt hij een lelijke klap op zijn hoofd. Vondeling voelt zich nu zo betrokken bij de moord, dat hij besluit om de touwtjes zelf in handen te nemen. Hij hangt een bordje met *Wegens sterfgeval gesloten* aan zijn deur en begint zijn speurtocht naar de moordenaar. Maar Asser zou Asser niet zijn als het enkel bij moord en doodslag bleef. Behalve door de gedachtenspinsels van de hoofdpersoon wordt de grimmigheid in het boek doorbroken door het gebruik van namen als Grutte, Bromstraal, van Fare en de Wind van Voren.

Asser: 'Het was een beetje komisch in die tijd. Er was toen een bekende figuur, commissaris Voordewind, die allerlei boeken schreef onder de titel *De commissaris vertelt* en *De commissaris vertelt verder*. Daar is dus de Wind van Voren een parodietje op geweest, een grapje. Later is er nog eens iemand geweest, Willem van Iependaal geloof ik, die heeft een boek geschreven: *De commissaris kan me nog meer vertellen*.

Verder zitten er nog een paar namen in, die ik nu niet meer zo zou gebruiken, dat was een beetje een kinderachtige jeugdzonde van me. Jonas Vondeling, de hoofdpersoon, dat vind ik nou wel weer een leuke naam, maar Klontje en commissaris Bromstraal zou ik nu niet meer

gebruiken. Het hele boek was een beetje een grap, gewoon een afleidingsmanoeuvre om van de straat te zijn en me toch een beetje *happy* door die zenuwperiode heen te helpen. Het is echt in een razend tempo gemaakt, in vier weken.

Ik heb gebruik gemaakt van de *couleur locale* in Den Haag en ideeetjes, die ik daar in een paar jaar heb opgedaan. Dat is erin verwerkt. Wel verbazend, want als ik het boek nog eens een enkele keer opslap, dan blijkt ik niets meer te weten van dat Den Haag. Ik kom er nog wel eens, maar het is een totaal veranderde stad. Ik ben geen Hagenaar van geboorte, ik heb er na de oorlog heel kort gewoond toen ik bij de krant werkte. Er is net weer een boek van Dimitri Frenkel Frank uit dat ook in Den Haag speelt. Hij woont daar al een aantal jaren, blijkbaar inspireert die stad wel als stad'.

Wegens sterfgeval gesloten is bewerkt tot een tv stuk onder de titel *Order voor een supertanker*. Asser: 'Ik heb dat in de zestiger jaren samen met Walter van der Kamp bewerkt. De handeling was verplaatst naar Friesland met achtervolgin-

gen op de meren. Henk Molenberg of Jan Blaaser speelde de hoofdrol, Jonas Vondeling. Ook Johan Kaart deed eraan mee, het was de crème de la crème. In die tijd kon je nog leuke tv-producties maken, omdat alle acteurs beschikbaar waren en iedereen het leuk vond om daaraan mee te werken. Niet iedereen was zo druk bezig met geld verdienen. Alles was arm en ze vonden het leuk om het te doen'.

*

Het heeft tot 1982 geduurd voordat *De moordenaar van Ondron* de volgende thriller van Asser verscheen.

'Na de galblaasoperatie moest ik weer gewoon mijn brood verdienen op een andere manier, in de journalistiek. Ik ben toen in dienst gekomen als redacteur van *Vrij Nederland* en daar heb ik allerlei klusjes gedaan: de opmaak verzorgd, een rubriek gehad "nutteloze notities". Ook heb ik korte Sherlock Holmes-achtige thrillers geschreven in *Vrij Nederland*, een complete detective op de lengte van een pagina. Ik zou ze nog weleens willen bundelen, want ze waren wel komisch. Maar het zijn er niet genoeg, een stuk of tien maar. Om ze nu weer breeduit te gaan schrijven, daar heb ik het te druk voor.

Inmiddels had ik twee kleine dochttertjes, waar ik twee boekjes over heb geschreven, dat waren bundelingen van cursiefjes in *Vrij Nederland* onder de titel *Vaseliëntje, Dagboek van een baby*, dat was de eerste en daarna *Dagboek van een kleuter*. Nou, toen was de thriller even uit de geest verdwenen. Na allerlei weekbladwerk kwamen de radio en de televisie en ben ik een heel andere richting uitgegaan. Vijf jaar geleden ben ik weer eens een keer een *column* gaan schrijven in het blad *Weekend*. Ik kreeg toen opeens die gekke inval om dat als een soort feuilleton te schrijven, elke week een verhaal over een zekere Waling Kluit. De namen hierin waren een voortvloeisel uit ook al weer een korte heftige periode dat wij in Zeeland zijn gaan wonen. Daar zijn we een paar jaar totaal opgegaan in het platteland en hebben die vreemde situatie daar meegeemaakt, al die krankzinnige namen die je er tegenkomt. Zo ontstonden dus Waling Kluit, Flodde, Jaldert Fakkelt. Jaldert is Zeeuws en betekent jullie.

De plaatsnaam Ondron vond ik leuk, omdat je dan kunt spreken van de onderonse bossen, plassen en van al die onderons. Dat betekent dus dat er daar in Zeeland een groot stuk inteelt is en omdat een beetje te verdoezen heb ik het niet Onder-ons genoemd, maar Ondron. Uit die gekke toestand op het platteland is dus eigenlijk het boek ontstaan. Ik heb eerst een stuk of veertig van die afleveringen in Weekend geschreven en dat is in

zijn geheel het boek *De Moordenaar van Ondron* geworden. Doordat ik zo gebonden was aan de maat van het weekblad, het was een pagina per aflevering, heb ik die verhalen erg compact moeten schrijven. Ik vind het boek eigenlijk te kort, het is te klein. Er is me niet de tijd gegund om die verhalen wat breder uit te schrijven, daarvoor had ik het te druk met andere dingen.

Volgens de flaptekst is *De Moordenaar van Ondron* een kolderieke Persiflage op zowel James Bond als de streekroman. Asser: 'Ik vind James Bond enig, fantastisch wat die mensen doen. Maar het ligt natuurlijk wel altijd aan de rand van de persiflage en ik ben nog een stapje verder gegaan. Ik ben nu eenmaal van nature, van huis uit nogal persiflerend aangelegd'.

Leest Asser veel detectives?

'Ik was vroeger erg gek op detectives, vooral **Maigrets** vond ik altijd leuk. Behalve Simenon heb ik **Mickey Spillane** gelezen en tientallen Amerikanen, waarvan ik nauwelijks meer de namen weet. Het genre vind ik erg leuk, maar het is iets wat ook weer meteen uit je geheugen verdwijnt. Dat mag ook, dat vind ik niet zo erg. De laatste 20 jaar heb ik heel weinig gelezen. Ik heb een waanzinnig druk leven achter de rug, een leven waarin je meer schreef dan las. **Agatha Christie** vind ik nog altijd leuk, het is fantastisch vakwerk, zoals die vrouw heeft geschreven. Dat blijkt ook wel uit het feit dat ze nog altijd verfilmd wordt en het op de tv nog altijd erg goed doet.

Het aardige van Simenon en Agatha Christie vind ik dat ze zeer menselijk geschreven zijn. Detectives hebben over het algemeen te weinig humor. De Havanks, die ik vroeger ook gelezen heb, waren allemaal heel serieus en de Amerikanen zijn keihard met veel geweld, sex en ellende.

Ik hou dus wel van een humoristische thriller. Er zijn er wel gemaakt, maar niet van wereldnaam.

Jan de Hartog heeft onder de naam **F.R. Eckmar** (Verrekmaar) *Een linkerbeen gezocht* geschreven. Dat was komisch bedoeld.

Mijn eerste boek is geen komische thriller in de ware zin des woords. Het verhaal is serieuzer dan *De moordenaar van Ondron*, wat echt met opzet een persiflage is.

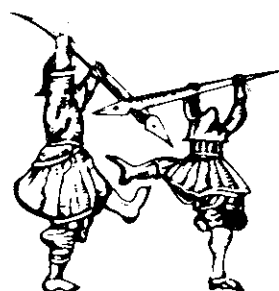
De naam Waling Kluit alleen al was bedoeld als een grapje en er is een knipoog naar het platteland en naar de spionagediensten. Dat vind ik zelf hele gekke din-

gen, daar moet ik zelf erg om lachen. De manier waarop de mensen om het leven komen en het gemak waarmee je dat laat gebeuren, dat vind ik wel geslaagd. Schrijven is in Holland toch een heel moeilijk vak om te doen. Er wordt te weinig verkocht, je kunt er te weinig tijd aan besteden, omdat je er gewoon niet genoeg geld mee verdient. En dat heb ik mijn leven wel moeten doen na tuurlijk. Ik ben mijn leven lang een keurige huisvader geweest, ik heb voor mijn gezinnetje moeten zorgen. Nou, dat kon niet met het schrijven van detectiveromannetjes.

Als ik *De moordenaar van Ondron* weer lees, moet ik er zelf nog wel om lachen. Maar nogmaals, ik vergeef het mezelf

niet dat ik het te gejaagd gemaakt heb en te weinig ruimte heb genomen voor de grote scènes die er wel in zitten. Ik vind het nog altijd een perfecte basis voor een scenario voor een uitgebreide film, misschien zelfs een vervolgfilm of een televisieserie van 40 delen. Het zou het verhaal zeer ten goede gekomen zijn, geloof ik, als je het twee keer zo lang zou maken. Het is eigenlijk een verhaal voor een veel langere adem. Als ik ooit nog de tijd heb, doe ik dat misschien nog eens een keer. Maar ik denk niet dat ik daar snel toe kom, je gaat niet gauw terug naar dingen die je gemaakt hebt.'

Roselie Kommers

Jef Geeraerts

DE COLTMOORDEN	29,90
DIAMANT	29,90
DRUGS	29,90
JAGEN	20,50
KODIAK. 58	25,50
ROMEINSE SUITE	29,90
HET SIGMAPLAN	29,90
DE TRAP	27,90
DE ZAAK ALZHEIMER	29,90

BIJ DE BOEKHANDEL
MANTEAU

Britse Misdaadgolven

Nieuwsbrief van Leo Harris & Co

Het is algemeen bekend dat juli en augustus rustige maanden zijn als het over nieuws gaat, tenminste dat was zo voordat de televisie het hele jaar voor nieuws zorgt. Maar toch gebeurt er betrekkelijk weinig voor zover het om literaire gebeurtenissen gaat en we begonnen ons al bezorgd af te vragen wat we zouden schrijven. Een feestje ter gelegenheid van de lancering van een nieuwe pocket-imprint, **Mysterious Press**, leek nogal van ondergeschikt belang voor Nederland. Maar toen, net toen het erop leek dat we met boeken zouden moeten aankomen die u misschien nooit onder ogen zou krijgen, moesten we een gemeleerd gezelschap misdaadboekfans uit de V.S. bezighouden. Er zijn reisbureaus in Amerika die routes bedenken langs allerlei locaties, van Dartmoor waar de **Hond van de Baskervilles** rondliep (tussen haakjes, als u **De naam van de roos** hebt gelezen, zult u hebben gemerkt dat de onderzoeker toepasselijk William van Baskerville heet) tot naar een hotel in Baker Street dat is genoemd naar de beroemde bewoner van nr 2221B in deze straat. Jane en ik brengen dit soort toeristen in contact met heuse misdaadschrijvers, als die hun tekstverwerker een uurtje in de steek willen laten en mensen willen treffen die tenslotte mogelijke kopers van hun werk kunnen zijn.

Dit keer hadden we het geluk om **H.R.F. (Harry) Keating** in de aanbieding te hebben, die een genoeglijke en belezen man is. Ik (dat wil zeggen Leo) kent hem al langer dan ik me kan herinneren. Het begon zo. Harry had net besloten dat hij

misdaadboeken wou schrijven en had enkele succesvolle en nogal intellectuele detectives op zijn naam staan. Een daarvan, **Death and the visiting fireman**, vind ik nog steeds een van de beste misdaadboeken die ik ken. Ik interviewde hem voor **Books and Bookmen** en ons gesprek werd onderbroken door een charmante jongedame van ongeveer zes jaar die kwam aankondigen dat ze een fee was. Afgelopen week was Harry de vader van de bruid op de bruiloft van datzelfde sprookjesachtige wezentje. In de tussliggende periode had Harry de geest om een speurder te verzinnen die woont en werkt in India, **inspecteur Ghote**. Daarmee had hij onmiddellijk succes en dat is des te verbazender als je bedenkt dat Harry nog nooit in India was geweest. Maar op de een of andere manier had hij de juiste atmosfeer beschreven en zich goed in de aard van de mensen daar ingeleefd.

Sindsdien heeft hij dat uitgestrekt continent bezocht en ontdekte tot zijn plezier hoe goed hij de sfeer had beschreven. Dat brengt me op iets dat bijna even belangrijk is als het huwelijk waarover ik het had. Zijn allereerste Ghote-boek, **The Perfect Murder**, wordt in India verfilmd door het beroemde **Ivory-Merchant**-team, van **A Room with a View**. Harry heeft zelf het scenario gemaakt, samen met Zafar Hai en de film moet bij ons (en misschien ook bij u) komende januari te zien zijn. In de afgelopen jaar heeft Harry een filosofische aura gekregen en een prachtige grijze baard, zodat hij nu op de grote Indiase dichter **Rabindranath Tagore** lijkt, wat nogal treffend is.

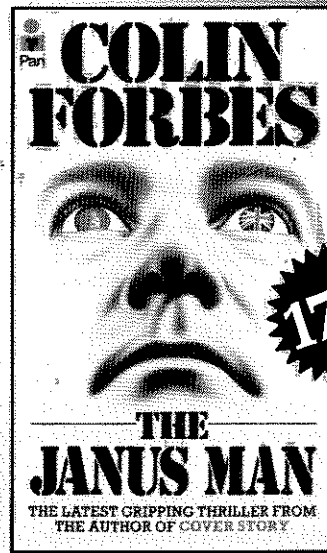

Tot slot nog één kleine voetnoot om u te laten weten dat **Elizabeth Ferrars**, die zonder de Koningin van iets te worden genoemd, boeken schreef met een katachtige bevalligheid en subtiële karakterisering, wat zeldzaam is in het genre. Ze is tachtig geworden en haar uitgever Collins viert dat met een feest ter harer ere.

Leo Harris

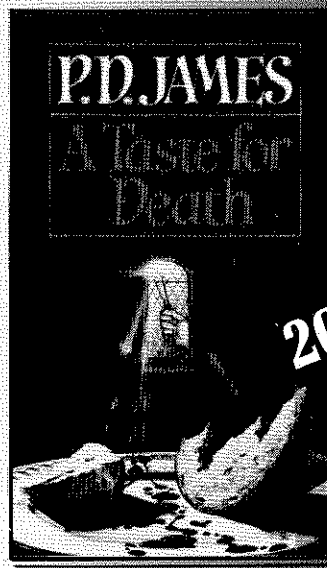
New
in paperback

At all bookstores

A murder clumsily disguised as an accident to lure Tweed of the SIS into a killing ground in the borderland of the Cold War

Pan Books

A cunningly compulsive work with a breathless, bravura finale of heart-pounding suspense' Sunday Times

Sphere Books

van heinde van verre
van **itmar** Amsterdam
Importeur/Distributeur

Werk van Buitenlanders

Rotte Russen

Hoe iemand in staat is de Britse Geheime Dienst nog zo af te schilderen als Allbeury doet in **De Judaskus** (De Boekerij, 20,-), na alle schandalen, verraders en blunders, is mij een raadsel. Voor Ted Allbeury is de Koude Oorlog kouder dan ooit. Terwijl KGB-agenten slechts kunnen reneren vanuit hun *'verziekte verwrongen breinen'* en geen twee seconden zullen aarzelen om hun grootmoeder een pak ransel te geven als de Partij het wil, wordt de Britse dienst bevolkt door jongens met harten van goud (die elkaar wel eens een loer draaien, maar allé), allemaal van goede komaf, behalve één, maar die wordt dan ook uitgekotsd. Tad Anders is namelijk een beetje onbehouden (hij heeft wel eens een KGB-agent geslagen die al op de grond lag) en vervolgens op non-actief gesteld. Juist daarom is hij uiterst geschikt om een smerig karweitje op te knappen. Er moet een Rus uit Oost-Berlijn worden ontvoerd. Zouden de Russen hiervan lucht krijgen dan hebben ze een *'excuus'* om *'na de internationale pers te hebben gemanipuleerd'* geheel Berlijn te bezetten. Zo simpel is dat. (GJT)

De laatste getuige van Bryan Forbes (Het Spectrum, 29,90), dat ook verkrijgbaar is als *The endless game* (Fontana, VD, 17,50) is een spionagethriller van iemand die in ieder geval goed kan schrijven. Het boek heeft een sterke eerste helft, maar zakt daarna af en eindigt nogal onbevredigend.

Caroline Oates, een voormalige Britse spionne, is jaren geleden in handen van de KGB gevallen en zo intensief 'onder-vraagd' dat ze nu, hoewel pas voor in de vijftig, in een tehuis voor demente bejaarden vegeteert. Wanneer ze op professionele wijze wordt vermoord, wijzen de sporen in de richting van de KGB. Het grote mysterie is hoe ze in haar toestand en na zoveel tijd nog zo'n bedreiging kon vormen dat ze uit de weg moest worden geruimd. Hillsden, een agent die niet alleen haar collega was maar ook haar minnaar, raakt volkomen geobsedeerd door de moord en in zijn verlangen om achter de waarheid te komen gaat hij zelfs zo ver dat hij tegen wil en dank overloopt naar de Russen. (HKO)

Bloederig

In de *Penguin Encyclopedia of horror and the supernatural* die elders in dit nummer wordt besproken, staat Clive Barker aangeprezen als één van de belangrijkste talenten die in de jaren tachtig hun debuut hebben gemaakt. **Tunnel van de dood** (Luitingh, 24,90) dat ook wordt

bejubeld door Stephen King, is een verhalenbundel die oorspronkelijk verscheen als *Books of blood* (deel I en II). De twaalf verhalen, van bij elkaar 300 pagina's, zijn inderdaad goed griezelig, maar vallen vooral op door originaliteit en een krachtige stijl. De mooiste ervan vond ik *In de heuvels, in de steden* dat aan werk van Italo Calvino doet denken en het titelverhaal waarin een Metromoordenaar de ondergrondse in een keurig abattoir verandert. Barker is een aangename verrassing. (GJT)

James Herbert is te beschouwen als de Britse Stephen King als we op zijn populariteit moeten afgaan. Een van zijn meest recente boeken, *Moon*, dat in het Nederlands **Priesteres van het Kwaad** heet (Luitingh, 27,50) heeft op mij geen geweldige indruk gemaakt. Op de omslag zien we een jonge vrouw die gebiologeerd in een kampvuurtje staart. Titel en omslag van de vertaling slaan als een tang op een varken. De hoofdpersoon is een jonge, paranormaal begaafde leeraar aan een kostschool die ongewild geestelijk contact maakt met een moordenaar. Hij kan de moorden zo gedetailleerd beschrijven dat de politie hem wel verdenken moet. De uitkomst zal ik niet verklappen, want dat heeft de omslag al gedaan van dit zeurderige, maar vooral zotte verhaal. (GJT)

Opzweepen

Siena, wedren met de dood is een boek van twee Italianen, Carlo Fruttero en Franco Lucentini, dat oorspronkelijk in 1983 uitkwam (Agathon, 27,50). Het verhaal speelt zich af in Siena tijdens de *Palio*, een historisch en folkloristisch feest, dat daar elk jaar wordt gehouden. Het hoogtepunt ervan vormt een wedren met paarden. Een advocaat en zijn vrouw Valeria bezoeken het feest voor het eerst. Getroffen door een noodweer komen ze buiten Siena in een landhuis terecht en maken de dood van een van de ruiters mee. Geleidelijk aan wordt duidelijk dat ze in een ingewikkelde intrige terecht zijn gekomen. Het is een vreemd verhaal, weliswaar goed geschreven, maar Italiaans om-slachtig en bij momenten door diverse raadselachtigheden en onuitgewerkte passages moeilijk te volgen. Er gebeurt ook niet veel in. Het is geen thriller, geen detective en geen avonturenroman en laat een onbevredigende smaak achter. (WV)

Pief, paf, poef

Kerndreiging op volle zee van Stuart Woods (De Boekerij, 29,90) is een spionagethriller waarvoor de recente aanwezigheid van Russische duikboten in de Zweedse wateren het uitgangspunt heeft gevormd. Als *Deep lie* is het ook in het

Engels te krijgen (Pan, VD, 17,50). Het is een onwaarschijnlijk verhaal geworden, waarin de bekende ingrediënten weer overdadig aanwezig zijn. Op een grote, geheime Russische marinebasis worden de voorbereidingen getroffen om met een bliksemactie Zweden te veroveren. Op de basis heerst buitensporige luxe en naast de meest geavanceerde militaire technologie hebben de manschappen ook de mooiste vrouwen ter beschikking. De leiding is in handen bij een KGB-topman. Gelukkig werkt er bij de CIA op een hoge post een slimme vrouw die lucht van de Russische plannen heeft gekregen. Met de computer als haar trouwe toeverlaat zet ze ondanks tegenwerking door. De zaak is nog ernstiger dan ze al dacht, omdat de Rus het gebruik van kernwapens niet zal schuwen. Zal de Vrije Wereld ook dit maal weer door het oog van de naald kruipen? (HKO)

Tom Clancy werd wereldberoemd met zijn thriller *De jacht op Red Oktober* dat ging over de ontsnapping van een Russische onderzeeboot naar het Westen. Het boek liep uit op een bijnaconfrontatie tussen de Russische en Amerikaanse marine. In zijn nieuwe boek **Operatie Rode Storm** (AW Bruna, 35,-) is hij over die bijna-grens heengestapt en heeft hij een echte oorlog tussen Rusland en Amerika, of liever de NAVO, verzonnen. De aanleiding hiervoor is een binnenlandse sabotage-actie in Siberië, waar een groot olieveld wordt opgeblazen. Dit legt bijna de hele economie lam als men de Arabische velden niet inpikt, maar om dat te kunnen moet eerst het Westen worden uitgeschakeld. Het honderden pagina's dikke boek valt na het begin in twee delen uiteen. De slag om IJsland wordt beschreven en de Russische opmars in de Duitse laagvlakte. Hoewel het om de NAVO gaat, spelen de Amerikanen op zee in ieder geval de eerste viool. De Nederlandse marine komt in het verhaal niet voor en ook de inzet van Nederlandse troepen in Duitsland wordt verzwegen. De Belgen mogen nog een paar flankaanvallen uitvoeren. In het vorige boek speelde het menselijke aspect nog een belangrijke rol, maar nu gaat het voornamelijk over de wapens en vooral het afvuren. De oorlog duurt nog behoorlijk lang, doordat beide zijden alleen maar conventionele wapens gebruiken. Laat 1000 bommen en granaten bloeien! (TC)

Gesprekken

Hoe komt het toch dat ik P.D. James de ene keer stomvervelend vind en dan weer heel leuk? Licht het aan mijn stemming of is het ene boek echt leuker dan het andere?

Dodenmis (De Boekerij, 29,90) was een meevaller. De omvang, bijna 400 pagina's, deed het ergste vermoeden, maar dat zegt blijkbaar ook niet alles. Me-

vrouw James schrijft klassieke puzzel-detectives. Nadat de misdaad ontdekt is, betreedt een speurder het toneel. Hij doet onderzoek door middel van gesprekken met alle betrokkenen. In gesprek na gesprek wordt de zaak van alle kanten bekeken en geleidelijk komt de waarheid aan het licht. De kwaliteit van zo'n boek wordt vooral bepaald door de gesprekken. Als daar genoeg spanning en humor in zit, houd je het vol, anders haak je snel af.

De gesprekken van Adam Dalgleish met eigenwijze verpleegsters, pastoors en cynische oude dame's, zijn kleine wedstrijdjes vol bedekte beledigingen. Zijn arrogantie wordt door de schrijfster dik aangezet en zijn gesprekspartners reageren daarop zoals het hoort.

In *Dodenmis* wordt een ex-minister vermoord in de kerk waartoe hij zich juist heeft bekeerd. Zijn familie blijkt vooral begaan met het eigen welzijn. Hebzucht is een herkenbare drijfveer, zoals zo vaak. De ex-minister blijkt betrokken te zijn geweest bij een paar vreemde affaires. Dalgleish doet net alsof hij zich met tegenzin in de geschiedenis verdiept en een vrouwelijke adjudant zorgt voor de nodige huiselijke afleiding. (FH)

Masaka Togawa wordt op de omslag van de Engelse uitgave van haar boek *The ladykiller* (Penguin, NL, 14,90) de *PD James* van Japan genoemd. Op de Hollandse vertaling, **De Ladykiller** (BZZTôH, 19,90) heet ze de Japanse *Patricia Highsmith*. Als ze dan toch naar iemand moet worden genoemd, geef ik de Hollanders gelijk. Togawa heeft een boek geschreven dat in het begin een vreselijke keukenmeidenroman lijkt over een Don Juan die voortdurend bezig is serveersters, winkelmisjes en ander halfonschuldig vrouwvolk voor zijn vleselijke lusten te gebruiken. Opeens wordt dan een oude vlam van hem vermoord en lijkt het alsof er een maniak aan de gang is en komt er spanning in het verhaal. Net als Highsmith wordt alles nogal openlijk en knoesterig verteld, tenminste dat denk je tot vlak voor het einde, want dan blijkt de schrijfster toch nog een truc achter de hand te hebben gehouden. De Don Juan is lang de echte hoofdpersoon, maar tenslotte verschijnt er ook nog een soort speurder op het toneel. Recht door zee is ook in de vertelkunst geen Japanse eigenschap. (TC)

Vals paradijs

De eenling in zijn strijd tegen het kwaad is dit keer de moteleigenaar George Moran, een ex-marinier die in *Motel* van Elmore Leonard (De Boekerij, 10,-) zijn talenten mocht beproeven indertijd in de Dominicaanse Republiek, een van de Middenamerikaanse Staten, waar de Amerikanen op hun eigen manier aan ontwikkelingshulp deden.

Zijn bezielde relatie later met vrouw van de gevluchte Dominicaanse Beria brengt iemand op de gedachte dat hier iets te halen valt dat voor goed een einde zal maken aan zijn financiële zorgen. Beria zelf zit echter ook niet stil, want slaapt op geld, hetgeen zijn eigen beschermers weer op gedachten brengt van rekenkundige aard. Om zijn vriendin te beschermen wordt Moran gedwongen handelend op te treden wat een gelukkige afloop tot gevolg heeft. Het is in Florida onrustig toeven, als je in aanmerking neemt met wie je toevallig te maken kunt krijgen gezeten aan de rand van je zwembad en genietend van je *six-pack*. Het levert een lezenswaardig verhaal op, maar ik zou mijn oude moeder er niet met een gerust hart achter laten. (KtK)

Elmore Leonard voegt aan het thriller-genre met **La Brava** (van Holkema & Warendurf, 24,90) een aardige variant toe, waar geen speurder aan te pas komt, maar waarin een willekeurig individu door toevallige omstandigheden geconfronteerd wordt met misdadige complotten, die hij, omwille van zichzelf of hem dierbaren, dient te bestrijden. Bovendien spelen zijn verhalen zich af in Florida, paradijs voor bejaarden zoals ik altijd dacht, zodat we ook nog eens een andere Amerikaanse kust en de haar typerende bevolking leren kennen. LaBrava is zo'n individu, voormalig CIA-agent, dus mannetjesputter, nu fotograaf, dat in zijn eigen vertrouwde omgeving te maken krijgt met enkele ongerepte elementen, die op illegale en agressieve manier hun Amerikaanse droom proberen te verwezenlijken. Gestimuleerd door een ex-filmster, die het scenario voor de misdaad ontleende aan een van haar eigen films, loopt de zaak enigszins uit hand, maar niet voor iedereen slecht af. Een goed verhaal met aardig getypeerde karakters en nu eens geen irritatie wekkende vertaling. (KtK)

Die spionnen toch!

Code Q van Peter Benchley (De Boekerij, 29,90) is een zeer geestig, goed geschreven spionageverhaal dat tegelijk een satire is op een Reagenachtige president en het gekonkel en de afgunst onder zijn naaste medewerkers.

Tim Burnham is een van de tekstschrijvers van de president die plotseling door een bureaucratische speling van het lot de zogenaamde Q-status krijgt. Dit houdt in dat hij toegang krijgt tot topgeheime dossiers over nucleaire zaken, waaronder niet alleen kerncentrales vallen maar ook het gehele Amerikaanse wapenarsenaal. Zijn leven verandert ingrijpend. De president krijgt belangstelling voor hem en

benoemt hem later zelfs tot persoonlijk adviseur, maar ook voor de Russische geheime dienst wordt hij aantrekkelijk. Via een werkster zien de Russen kans geheime papieren uit zijn werkkamer te laten verdwijnen en zo dreigt hij als spion te worden ontmaskerd. Met grote vindgrijpheid weet Burnham zich uit de nesten te werken, waarbij hij tevens de achtung en de vriendschap van de president weet te behouden. (HKO)

De Chinese geheime dienst schijnt de **Mahjong brigade** (De Boekerij, 28,50) te worden genoemd. Het is jammer dat de KGB niet *Het schaakleger* heet en dat de Japanners geen *Go-divisie* kennen. Als dat wel zo was geweest, hadden de Engelsen namelijk hun *Cricket-elftal* in kunnen zetten en was het boek van John Trenhaile misschien toch nog leuk geworden.

Nu is het vooral een grimmig boek over zakenlieden die gemanipuleerd worden door spionnen. Hun zucht naar macht kent geen grenzen en daarom willen ze graag Tai-pan blijven ook nadat Hong-Kong in Chinese handen is overgegaan. Simon Young zet zijn hele hebben en houden in om de Russen te duperen, zonder zich helemaal aan de Chinezen uit te leveren. Zijn dubbelspel stemt de Mahjong brigade niet echt tevreden en daarom wordt hij met vrouw en kinderen ontvoerd naar de Volksrepubliek. Uiteindelijk weet hij de Chinezen ervan te overtuigen dat zijn aanwezigheid in Hong-Kong belangrijker is dan zijn gehoorzaamheid. Het boek is 400 bladzijden dik en de bladzijden zijn nog dichtbedrukt ook. Iets voor de vakantie, vooral als je last van slapeloosheid hebt. (FH)

Modern leven

Ondanks de sombere berichten over de verkoopbaarheid van het thriller- en detective genre is ook de uitgeverij BZZTôH een crime-serie begonnen. Een vertaling van Sue Grafton **B van Bedrog** (BZZTôH, 19,90) is voor een dergelijk fonds geen slechte keus. Haar vrouwelijke detective Kinsey Millhone is een redelijk aanvaardbaar type, dat niet voortdurend op haar strepen staat en in dit verhaal een vermiste dame op moet sporen, hetgeen ze met veel inzet en hardnekkigheid aanvat. De ontknopning is, hoewel enigszins voorspelbaar, niet onaardig, we leren een aantal acceptabele personen kennen, waarvan vooral de ouderen over veel triviale levenswijsheden blijken te beschikken. De speurster loopt elke dag een uurtje hard om in conditie te blijven en met haar relaties wil het niet erg lukken, hortom, het Californische leven zelf. (KtK)

De muziek van Bruce Springsteen speelt een belangrijke rol in **Schimmen in een straat** (Het Spectrum, 27,90). Als het de hoofdpersoon John Rankin meezit, viert hij zijn succes met het draaien van *4th of*

july, *Asbury Park* en als het tegenzit dient hetzelfde nummer hem tot troost. Zo'n weerkerend thema in een boek kan geen toeval zijn. De auteur James Grady moet een bedoeling hebben gehad met het steeds weer invoeren van zo'n lange titel. Het is hachelijk om een dergelijk muziekstuk te duiden, maar ik probeer het toch. *Asbury Park* is als ik het goed heb een uitgaanscentrum waar veel artiesten hun brood verdienen. Op de vierde juli, als *Independence Day* gevierd wordt, vinden de meeste mensen het daar vast heel gezellig. Voor Bruce Springsteen is het feestgedruis reden om zijn vervlogen illusies te bezingen: 'tired of chasing all those silly New York virgins.'

Een prachtig nummer, maar het wordt vast niet alleen daarom steeds herhaald. In Washington, waar Rankin als privé-detective aan de kost probeert te komen, is het ook lang niet zo leuk als het lijkt. Regeren blijkt een weinig verheffende bezigheid. Rankin doet zijn best om een paar illusies over te houden, maar het resultaat is mager. Zijn liefdeleven is ook geen doorslaand succes, maar dat schijnt bij het beroep te horen. (FH)

Verziekte geesten

De Marathonloper van William Goldman (Luitingh, 24,90) is een boek dat door de succesvolle verfilming met de in de hoofdrollen Dustin Hoffman en Sir Laurence Olivier grote bekendheid heeft gekregen. De onhandige, maar briljante student 'Babe' Levy heeft twee grote ambities. Hij wil zowel een beroemd marathonloper als een beroemd historicus worden. Zonder dat hij het weet is zijn broer 'Doc' een topagent van de CIA die af en toe ook schnabbelt. Een van deze klusjes wordt hem noodlottig, wanneer hij wordt neergestoken door een oud-Nazi die als tandarts door het leven gaat en een enorme buit aan diamanten van oorlogslachtoffers bezit. Zwaar gewond weet 'Doc' het huis van 'Babe' te bereiken. Nu vermoedt de oud-Nazi dat zijn geheim is uitgelekt en met plezier neemt hij zijn tandartsenberoep op om de waarheid uit 'Babe' te krijgen.

Het is een spannend verhaal waarin 'Babe' zijn tegenstander steeds beter partij geeft en zijn marathontraining niet voor niets te zijn blijkt geweest. Het is minder geschikt voor mensen die toch al bang zijn voor de tandarts. (HKo)

Ook **De geboren moordenaar** van Jim Thompson maakt deel uit van de nieuwe crime-serie van uitgeverij BZZTôH (19,90) en is van een, blijkens de aanprijzing op de kaft, fabelachtig auteur. Wat mij betreft had dit produkt de lezer bespaard mogen blijven. Hoewel een en ander stoelt op een origineel gegeven – een hulpsherrif die zelf een psychopathische moordenaar is – geeft de uitwerking weinig aanleiding tot leesplezier. Omdat

al snel onthuld wordt hoe de vork in de steel steekt, drijft het boek op de overwegingen en motieven van de ziekelijke politiemann, die bovendien de rol zou spelen van domme en goedkope grappen makende goedzak. Om dit overtuigend tot uitdrukking te brengen moet men echter van goeden huize komen en dat kan van deze auteur niet gezegd worden. Wanneer ook nog blijkt dat de gek zich terdege zijn eigen jeugdtraumata bewust is en zelf met de nodige psycho-analytische clichés naar voren komt als oorzaak van al zijn ellende, is de lol er voor de lezer snel af en rijst het vermoeden dat de auteur ons wil laten weten wel eens een populair-wetenschappelijk boekje over psychopathologie te hebben gelezen. (KtK)

Schietklaar

Na de dood van Ian Fleming kreeg John Gardner de eerbiedwaardige opdracht de James Bond serie voort te zetten. Gardner is vooral bekend door zijn *Boysie Oakes*-serie, waaronder *The Liquidators* en *Amber Nine*. De Bond-serie vulde hij onder andere aan met *Role of honor* en *Nobody lives for ever*. Dit laatste boek is door Luitingh uitgegeven onder de voor de handliggende titel *Niemand leeft eeuwig* (19,90). Hierin besluit 007 dat hij toe is aan een welverdiende vakantie op het continent. M voorziet problemen en waarschuwt hem toch vooral voorzichtig te zijn. En inderdaad, de overtocht per boot verloopt al niet vlekkeloos, maar dat is nog maar het begin. Bij de eerste maal tanken moet Bond al gelijk in actie komen om de prachtige Sukie uit de klauwen van twee moordlustige types te redden. Vervolgens komt hij in Straatsburg de beruchte Cordova tegen en later weer, maar dan vermoed als lijk, in Venetië. Daar verneemt Bond dat hij de gehele onderwereld op zijn hielen heeft. Alle criminelen proberen de prijs in de wacht te slepen, die er op zijn hoofd gezet is. Bond maakt zich daar absoluut geen zorgen over, totdat het bericht hem bereikt, dat zijn trouwe huishoudster May en Miss Moneypenny zijn ontvoerd. Dat doet de deur dicht. Uiteraard slaat hij zich erdoor. (RK)

Professioneel

De *'Sunset-Bomber'* is de bijnaam van (Harry) Cain, een succesvol jurist uit Los Angeles. Cain wint voor zijn cliënten in overwegend civiele zaken de meest spectaculaire successen die zonder uitzonderingen om miljoenen gaan. Schadelclaims, echtscheidingen en zedendelicten, het zijn allemaal zaken waarin zijn cliënten het min of meer verdienen om te winnen. Maar zo succesvol als hij is, zo slecht ver gaat het Cain in het gelijknamige boek van D Kincaid (Luitingh, 28,50) privé.

Zijn vrouw verwijt hem zijn vele bijslaapjes en zijn (laatste) vriendin krijgt in de gaten dat hij eigenlijk een kinderlijke egoïst is die alleen voor zijn werk leeft. Het verhaal is eigenlijk niet meer dan een jaar of twee uit het leven van Cain, zonder begin of eind en de psychologische ontwikkeling van de jurist is een stuk minder interessant dan de reeks processen, waarvan het verloop aantoont dat Cain in ieder geval professioneel een kei is. (GJT)

Zielig hè?

Tijdens de tweede wereldoorlog wordt Grigori Nikolajewitsj Malmoev in Polen door de Duitsers gevangen genomen. Hij komt terecht in een werkkamp. Na daar weer uit bevrijd te zijn door de Amerikanen wacht hij ongeduldig het weerzien af met zijn vrouw en pas geboren dochttertje. Zijn blijdschap slaat echter om in angst als hij verneemt dat de Russische krijgsgevangenen van collaboratie worden beticht en bij terugkomst ter dood worden veroordeeld. De Amerikanen zijn eventueel bereid hem te helpen, mits hij als tegenprestatie wat spionnagerwerkzaamheden wil verrichten. Terug in de USSR leeft hij verder onder de naam Alexander Nikolajewitsj Koeznetsov. De angst voor ontdekking wordt echter zo'n obsessie voor hem, dat hij niet in staat is een normaal leven te leiden. Als hij bij de KGB wordt ontboden, is hij ervan overtuigd dat het afgelopen is. In een brief vertelt hij zijn vrouw, die hem dood waant, hoe zijn leven verlopen is. En met deze brief begint Djerzinski Plein van James Jackson (Luitingh, 29,90). Het is allemaal wel erg zielig. (RK)

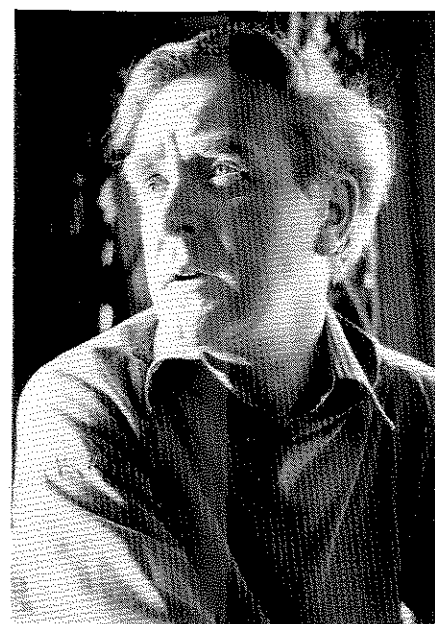
Het nieuwste boek van Gerald Seymour speelt voor een belangrijk deel in Zuid-Afrika. Met de moed der wanhoop heet het in het Nederlands (De Boekerij, 29,90), terwijl het ook als *A song in the morning* te krij is (Fontana, VD, 17,85). Seymour is een van de betere thrillerschrijver die voorbestemd is om de plaats van Alistair MacLean of Desmond Bagley in te nemen. Zijn handelsmerk wordt steeds meer sentimentaliteit verpakt in goed beschreven actie. Zijn hoofdpersonen zijn iedere keer fatsoenlijke mensen die dwars door roeien en ruiten gaan om hun doel te bereiken. Dit keer besluit een jongeman om zijn vader die hij sinds zijn geboorte niet heeft gekend, uit de gevangenis van Pretoria te halen waar hij zit te wachten op ophanging in verband met hulp aan het ANC. Kenners van Seymour zullen niet verrast zijn te lezen dat dat ondanks de onmogelijkheid van de opgave toch lukt, maar dat de hoofdpersoon daar verder weinig plezier aan zal beleven. (TC)

De spion die dwars door de muur ging

Schrijvers als John le Carré zijn zeer zeldzaam. In de muziek zie je meer gebeuren wat hem is overkomen, maar in de literatuur gebeurt het zelden of nooit. *Crossover* noemen ze in de muziek het effect waarbij een artiest uit zijn eigen beperkte genre breekt, bijvoorbeeld rock'n roll of country, en bij een algemeen publiek populair wordt. Dat leidt vaak tot verguizing bij de puristen en vooral hun woordvoerders, de critici, maar ook daarvan is bij Le Carré geen sprake. Integendeel, de kritiek rent rozenblaadjes strooiend op zijn pad voor hem uit. Zo is de mythe ontstaan dat Le Carré niet alleen een populaire schrijver is, maar ook een belangrijk auteur. Desondanks zou de auteur geen vriend van de critici zijn en volgens een anecdote zelfs zijn twee haziwindhonden, *Whisper* en *Mach II* geheten, hebben geleerd dreigend te grommen bij het woord 'critici'. Bij een bezoek bij hem thuis dat ik enkele jaren geleden had voor een vraaggesprek, heb ik daar overigens niks van gemerkt. Le Carré was een hoffelijke, welbespraakte man die zijn werk serieus neemt en duidelijk een mening heeft over wat er met de wereld aan de hand is. Zo gauw hij dat in een boek vorm geeft, is voor mij echter de lol er snel af. Ik kan nooit veel meer in zijn werk zien dan fantastisch uitgesponnen verhalen over slecht invoelbare mensen en met weinig zeggingskracht over het leven. Op zijn botst gezegd is hij zo een overgewaardeerd genreschrijver en er zijn ook critici te vinden die hem zo noemen. Een van hen is Clive James, een scherpzinnig essayist vol met speelse invallen en met in het algemeen veel gevoel voor het herkennen van gebakken lucht. Ik raad altijd iedereen aan om zijn gebundelde televisiekritieken die als Picador-pockets zijn verschenen, te lezen. Toch is het neerkijken op Le Carré net zoiets als wateren tegen de wind in. Het komt je niet ten goede om hem een hinderlijke *bavardeur* in plaats van een schitterende *raconteur* te noemen. Het is voordeliger om de man en zijn werk te bejubelen en dat is de laatste tijd in diverse boekwerken gebeurd.

Het aardigste boek is *Smiley's Circus* van David Monaghan, een hoogleraar in de Engelse letterkunde aan de universiteit van Halifax, in een van de oostelijkste puntjes van Canada. Hij heeft ook een wetenschappelijk boek over het werk van Le Carré geschreven, *The novels of John le Carré: The art of survival*. Maar in *Smiley's Circus* heeft hij zich tot *entertainment* beperkt. *A guide to the secret world of John le Carré* is de ondertitel van het boek dat uit twee gedeelten bestaat. In het eerste deel worden nog eens kort de romans van Le Carré samengevat tot en met *Smiley's People* en met uitzondering van *The naive and sentimental lover*, de liefdesroman van Le Carré uit 1971. Het

John le Carré: eerste klas rasverteller

De doorbraak van John le Carré

gaat alleen maar om de zeven boeken waarin Smiley en de andere leden van het *Circus*, zoals Le Carré zijn Engelse spionagedienst aanduidt, optreden. Monaghan beperkt zich in dit boek tot een stricte beschrijving van de zogenaamde feitelijke aspecten van het werk van Le Carré, maar uit alles klinkt een diepe bewondering voor de auteur door, met name voor de mammoettaak om een levensgrote geheime dienst op te zetten die voor de lezer niet te onderscheiden is van een dienst die feitelijk bestaat. Het boek gaat niet alleen in op belangrijke personages, zoals uiteraard Smiley zelf en Guilleam en Haydon en Westerby, maar beschrijft in het encyclopedische deel ook alle bijfiguren en is zo onmisbaar voor de ruziezoekers onder ons die het beter weten en bij hoog en bij laag volhouden generaal Vladimir een Let is en geen Est (zie ook: Craven, Villem). Zelf vond ik twee onderdelen van het boek het aardigst. Het ene is de beschrijving van Cambridge Circus, het hoofdkantoor van de dienst. Monaghan schrijft dat het gebouw op basis van de verhalen het meest lijkt op het gebouw van Midland Bank op dit plein in het centrum van Londen, maar dan wel verplaatst naar een andere hoek. Hoewel Le Carré in het algemeen gezien wordt als een schrijver die zich goed documenteert,

heeft hij hier blijkbaar toch zitten slapen, want Smiley's Circus is vermoedelijk de enige geheime dienst ter wereld die is gehuisvest in een gebouw met een ontbrekende verdieping. Tot in details worden de activiteiten op de vijfde, vierde, tweede en eerste verdieping en de begane grond geschreven, maar elke informatie over de derde verdieping ontbreekt. Monaghan laat dit raadsel helaas verder liggen. Het andere leuke onderdeel vond ik de uitgebreide beschrijving van alle termen die Le Carré introduceert voor het vak van spion, het jargon waarvan de aanduiding *The Cousins* (De neven) voor de Amerikanen ingang in de werkelijkheid gevonden zou hebben. Het gaat om enkele tientallen termen, waaronder 'lamp-lighters' en 'scalphunters' oftewel de thuistroepen die de vijand van een afstand of dichtbij volgen en afluisteren en de actieve agenten die erop uit worden gestuurd op een akelig klusje te verrichten. Jim Prideaux is een van die laatstgenoemden, die zijn nadagen mag slijten als verkreukelde leraar op een kostschool in *Tinker, Taylor, Soldier, Spy*. Het boek is verder voorzien van enkele foto's, waaronder het huisadres van Smiley en het schuilhol van de verrader Haydon.

Het vervelendste boek is zonder meer *Taking sides: The fiction of John le Carré* van Tony Barley, een boek dat door de Open University Press is uitgegeven. Het is de hoop dat studenten dit werk bespaard zal blijven, want het staat vol met vermoeiende zinnen als *'The spythriller offers a nonmimetic, causal action, with an accelerating, narrowing storyline'* en ook het woordje *'generic'* ligt Barley in de mond bestorven. Behalve de overgeleerde toon is het boek ook moeilijk door de opbouw. De visie en ideeën van Le Carré, waarvan Barley zegt dat hij zich vooral wil beperken tot de politieke en psychologische aspecten hiervan, worden behandeld aan de hand van hoofdstukken over zijn romans. Het wordt zo erg moeilijk om de rode draad te ontdekken. Uit de titel kan je opmaken dat vooral de vraag waarvoor je moet kiezen centraal staat in het werk van Le Carré en de dwang die op ons wordt uitgeoefend om te kiezen. Zijn personages zouden ertoe neigen om die keuze uit te stellen, te omzeilen en proberen het onverenigbare met elkaar te verzoeken. Het gevolg van die houding is alleen maar dat de persoon in kwestie uiteindelijk toch een keuze maakt, maar vaak niet goed weet voor wie of wat. Ik geef die conclusie van het werk van Barley echter graag voor een andere, omdat ik tijdens de vakantie onder het lezen van het boek zeer vele malen in een onrustige slaap ben gesukkeld, waaruit ik verward wakker schoot.

Sijthoff / Amsterdam

TWEE NIEUWE 'VORSTELIJKE' TITELS

Van de onbetwiste

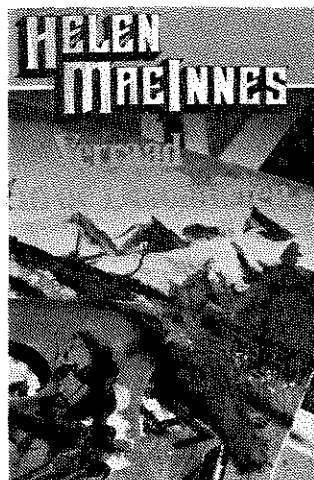
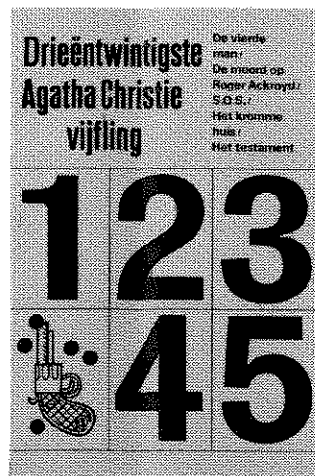
'koningin van de misdaad',

Agatha Christie:

de DRIEËNTWINTIGSTE VIJFLING, een nieuwe gebonden editie, traditiegetrouw in augustus verschenen.

In deze Vijfing een van schrijfsters eigen favoriete boeken, Het kromme huis, en het boek dat haar in één klap beroemd maakte: De moord op Roger Ackroyd. De drie korte verhalen staan in het teken van het boven-natuurlijke.

458 pagina's leesplezier voor f 29,90

Van de befaamde 'koningin van de spionageroman',

Helen MacInnes:

VERRAAD IN DE DOLOMIETEN.

('Horizon')

In 1944 wordt de Engelse soldaat, Peter Lennox, gevangengenomen en geïnterneerd in een Italiaans kamp. Na zijn derde ontsnappingspoging capituleert Italië. De gevangenen nemen het kamp over en Peter raakt betrokken bij het verzet tegen de Duitsers.

Een spannende oorlogsthiller - de achttiende in de MacInnes-reeks - die nog niet eerder in het Nederlands is uitgebracht. Winkelprijs f 19,95

Verkrijgbaar bij de boekhandel

De neiging om de ideeën van een schrijver aan de hand van een beschrijving van zijn boeken weer te geven, is erg sterk. Zelf zou ik kiezen voor illustraties van thema's en stijl aan de hand van citaten en dergelijke, maar ook de andere auteurs van boeken over Le Carré kiezen voor de eerste methode. Dat geldt voor het boek van Monaghan en ook voor het in Amerika bekroonde boek van Peter Lewis: **John le Carré** die hier verder alleen maar vermeld worden. Ze zijn beide even omvangrijk als het werk van Barley, maar zijn in een helderder en makkelijker stijl geschreven. Er is echter ook het boekje **John le Carré** van Eric Homberger, dat in de reeks *Contemporary Writers* verscheen waarin ook Alain Robbe-Grillet en Saul Bellow zijn opgenomen. Dit is het ideale boekje, van ruim 100 bladzijden, voor iedereen die een scriptie moet of wil maken over Le Carré. Het behandelt de auteur ook aan de chronologie van zijn boeken, maar grijpt die boeken ook aan om de thema's in zijn werk toe te lichten. Daarbij wordt in het eerste hoofdstuk ook nog de spionageroman in het algemeen belicht. Le Carré wordt neergezet als een belangrijke humanistische schrijver die zich zorgen maakt over de vuile handen die we krijgen als we ons maatschappelijk bewegen en vooral als we onze omgeving manipuleren om onze zin door te drijven. Zijn brede palet om deze tragiek van de moderne mens te schilderen wordt toegejuicht en Homberger legt de nadruk op de sceptis als levenshouding bij Le Carré. Hij bestempelt Le Carré als een biografische schrijver en verwijst daarbij vooral naar de *Naive and sentimental lover* waarin een driehoeksverhouding staat beschreven. De ene man in het verhaal is duidelijk Le Carré zelf, de andere man was een Schotse auteur, James Kennaway, die in *Some gorgeous accident* het hele gegeven van zijn kant in een roman neerlegde, waarna de vrouw in het midden, de echtgenote Susan van Kennaway later nog eens in een non-fictie boek, *The Kennaway papers* in 1981 de zaak ook vastlegde. Het interessante is daarbij dat Kennaway zijn eigen boek vier jaar voor dat van Le Carré publiceerde. Voelde Le Carré zich gedwongen om zijn eigen versie te schrijven of had hij de gedachte dat hij toch eigenlijk een literator was en voldoende stof had voor een liefdesroman? Homberger doet het boek af door te zeggen dat het toch wel erg gewone thema niet in verhouding stond tot de erg uitbundige stijl van het boek. Het eigenaardige is dat hij verderop juist de zeer gedetailleerde verteltrant van Le Carré prijst en zelfs beweert dat dit past bij de ingewikkelde intriges van hem. Ik zou eerder zeggen dat de intriges van Le Carré in je holle kies passen, maar dat hij ze in een dusdanig uitgesponnen en ingewikkeld verhaal neerzet dat je toch nog de greep erop verliest. Door Hombergers beknoptheid en de vermelding van een uitgebreide bibliografie achterin is het boekje, zo het hier en daar tegenstrijdig is, in ieder geval te volgen en kan je ook op je gemak de primaire bronnen zelf opzoeken om je eigen mening te vormen.

Want hoe staat het nu met Le Carré. Alle critici die hem bejubelen, zouden het de lezer een stuk eenvoudiger maken door zijn werk te analyseren aan de hand van wat over de man zelf bekend is. Hij heeft Duits gestudeerd en zoals iedereen weet zijn Duitsers niet de meest heldere denkers om te doorgronden. Van al hun pompeusheid en verwardheid krijg je al snel een tik mee. Daarbij komt dat Le Carré de zoon is van een welbespraakte, maar helaas amorele oplichter. Zijn hele jeugd, en in zijn meest recente boek **A perfect spy**, kan iedereen dat praktisch letterlijk nalezen, is hij opgevoed met snelle babels en met waarschuwingen dat hij zijn kop moest houden. Dat is vermoedelijk een goede bron voor de fantasie, maar misschien een slechte bron voor een helder schrijverschap. Op de derde plaats is Le Carré opgegroeid op diverse kostscholen en verliet zijn moeder al heel snel het gezin, of zou je kunnen zeggen, veroorzaakte zijn vader al zeer vlug een breuk in het huwelijk. De jonge Le Carré heeft altijd in een jongenskliek gezeten en van de kostschool ging hij naar de universiteit, het leger, het leraarsbestaan op een kostschool en de diplomatieke dienst waarbij iedere keer zijn wereld begrensd was en iedere keer een zware aanranding op hem werd uitgeoefend om loyaal tegenover de groep te zijn. Kan zo'n iemand wel romans schrijven die onze visie op de wereld verbreden? Gaat het in zijn geval er niet veel meer om te proberen zo'n ingeperkte ontwikkeling te willen doorbreken? Tot nu toe lijkt het er meer op dat Le Carré zijn uitstekende vertellerstalent in dienst stelt om de besloten wereld van een kleine klik te herscheppen, waarbij het stiekeme gedoe van een spionage-dienst hem uitstekend bevalt. Op zijn best krijg je zo een beeld hoe een kokerblik ontstaat, op zijn leukst lees je zo spannende verhalen alsof je samen met je vrienden om het kampvuur zit en op zijn slechtst krijg je een uitdijende genreroman die boeit zonder je iets te vertellen.

Theo Capel

Made in UK & USA

Sabelgekletter

Van de Engelse auteur Bernard Cornwell verschenen gelijktijdig drie titels. Het gaat om **Sharpe's eagle**, **Sharpe's gold** en **Sharpe's honor** (alle Penguin, NL, 11,60) die met elkaar een soort trilogie vormen over het soldatenleven van Richard Sharpe. De boeken spelen in Spanje in de jaren 1809 tot 1813 tijdens de Napoleontische Oorlog. Sharpe is een officier in het Engelse expeditieleger onder leiding van Wellington dat kampt met de Franse troepen van

koning Joseph, de broer van Napoleon. Sharpe die uit de soldatenrangen is voortgekomen, leidt met zijn trouwe sergeant Harper een uitermate avontuurlijk leven tussen krijgstochten, veldslagen, hinderlagen, raids en dergelijke door. De auteur heeft zich uitstekend gedocumenteerd en geeft een schilderachtige beschrijving van het militaire leven in die tijd en de situatie in Spanje en deels ook in Portugal. De boeken die zich als een lang avontuur laten lezen hebben, min of meer het karakter van de Bolithoboeken van Alexander Kent, de Ramage-boeken van Dudley Pope of de Hornblower verhalen, maar dan niet ter zee maar ter land. Voor de liefhebbers van dit soort boeken zij ze een grote aanwinst. (WV)

Te laat succes

Loren D. Estleman lijkt in Amerika op de drempel te staan van een roem à la John D. MacDonald of Elmore Leonard. Begin 1986 kwam *Sugartown* zijn vijfde verhaal over *private eye* Amos Walker uit Detroit, in paperback op de markt. Het succes was kennelijk voldoende om nog datzelfde jaar *Motor City Blue* van de plank te halen, het boek waarmee de Amos Walker-serie in 1980 was begonnen. Dit jaar werd deze cyclus herhaald met het nieuwe Amos Walker-verhaal **Every Brilliant Eye** (Fawcett, VD, 15,65) binnen een maand gevolgd door de heruitgave van **The Midnight Man** uit 1982 (Fawcett, VD, 13,90). En in augustus verklaarde het weekblad Time dat Loren D. Estleman met zijn zevende Amos Walker-thriller *Lady Yesterday* (nu alleen nog in *hard-cover*) Elmore Leonard naar de kroon steekt. Wie zou een hardwerkende *private eye*-auteur zijn late succes misgunnen? Voor de liefhebbers is het alleen jammer dat Estlemans stijgende verkoopcijfers hand in hand lijken te gaan met het oprukken van een slecht verteerbaar soort literatuurderigheid. *The Midnight Man* heeft een niet geheel perfecte intrige, maar biedt een hoop sfeer en spanning rond een groepje geflippte zwarte militanten. In *Every Brilliant Eye* is van een serieuze intrige nauwelijks sprake om onduidelijke redenen moet Amos Walker een om onduidelijke redenen verdwenen journalist opsporen, hetgeen onduidelijk afloopt, maar alinea na alinea wordt gevuld met klaaglijke mooischrijverij over het leed van de ouder wordende speurder. (BV)

Politie-duo

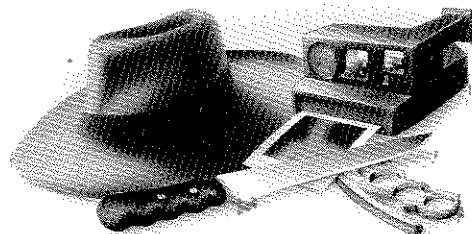
De meeste literaire politieagenten operen in teamverband. Vaak werken ze niet zo maar met iedereen van het corps samen, maar vormen ze een onafscheidelijk duo. Neem Gravedigger Jones en Coffin Ed Johnson, Jansen en Jansens, Grijsstra en de Gier, Con Hendrix en Elizabeth Brederode (al zit die strikt geno-

men niet bij de politie). Wat zou de één zonder zijn alter ego aanmoeten? Reginald Hill bedient zich van dezelfde constructie. Andy Dalziel is *superintendent* in Yorkshire en de chef van *sergeant* Peter Pascoe. Beiden doen hun werk bij de recherche met veel toewijding en zijn niet op hun achterhoofd gevallen. Maar daarmee houdt elke gelijkenis dan ook op. Dalziel is de prototypische self-made politiemans op leeftijd. Hij is onaangenaam in de omgang, heeft een hekel aan boeken en alles wat naar cultuur ruikt, en laat zich geheel leiden door zijn jarenlange routine. Pascoe daarentegen is eerst afgestudeerd in een of andere sociale wetenschap voordat hij tot het corps toetrad. Hij is jong, romantisch en heeft nog een zekere hoop op een betere wereld. Wat de twee bindt behalve het reguliere dienstverband is een authentieke haat-liefde relatie. Dalziel ziet in zijn jongere collega de verpersoonlijking van een nieuw en wat beangstigend tijdperk maar is tevens onderhevig aan vaderlijke gevoelens, terwijl op zijn beurt Pascoe uit een combinatie van lafheid en respect zich alle botheden van zijn baas laat welgevalen. Reginald Hill beschrijft in de beste traditie van de *whodunnit* de even onwaarschijnlijke als ingewikkelde machinaties van de gegoede burgerij. Daarbij heeft hij op zijn meer traditionele collega's voor, dat de door hem bedachte personages van vlees en bloed zijn, en niet alleen maar dienen om voldoende verdachten in één huiskamer bijeen te brengen. En verder suddert het relatieprobleem van Dalziel en Pascoe maar door, zonder dat het ooit tot een leuke uitbarsting komt. Het is allemaal niet slecht maar Hill schrijft net te weinig puntig om de aandacht langdurig gevangen te houden. Over de afzonderlijke delen wil ik kort zijn. **A Clubbable Woman**, **An advancement of learning** en **Ruling passion** (Alle Grafton, VD, 17,50) kunnen respectievelijk vrij vertaald worden als *Moord op de rugbyclub*, *Moord op school* en *Een moorddadig weekend*. Het maakt weinig uit. *You read one, you read them all*. (HKg)

Gehinnik

Saratoga swimmer van Stephen Dobyns (Penguin, NL, 13,40) is een speurdersverhaal dat een eind boven de middelmaat uitsteekt, maar toch te weinig spanning en verrassing biedt om echt enthousiast over te worden. Charlie Bradshaw, een ex-politieman, is hoofd van de bewakingsdienst van een grote renstal. Zijn baas, Lew Ackerman, een alom geliefd figuur, wordt in het zwembad doodgeschoten. Omdat Charlie weinig vertrouwen in de lokale politie heeft, gaat hij zelf op onderzoek uit. Hij wordt hierbij geholpen door de leden van de bewakingsdienst en de lijfwacht van Ackerman. De moord

Andrew Vachss STREGA

Burke zet de jacht in
op een misdaadbende
die handelt in kinderporno

Opnieuw is de zelfkant van
New York decor voor
een opmerkelijke thriller
van Andrew Vachss
die ditmaal draait om
kinderporno.

288 blz. / f 29,90

In de boekhandel
UITGEVERIJ LUITINGH

op een van de medewerkers van de renstal zet hem op het spoor van de baas van een concurrerend bedrijf die samen met een aantal rijke zakenlieden een groot casino in de stad wil openen. (HKo)

Eavesdropper van John Francome en James McGregor (Futura, VD, 14,90) is een boek dat zich geheel in de wereld van de paardensport afspeelt, waarin één van de twee schrijvers letterlijk zijn sporen heeft verdiend. Wie hoopt dat hiermee een nieuwe Dick Francis is opgestaan, zal bedrogen uitkomen. Het is een zeer eenvoudig verhaal met wedden op de races. Ze blijken door chantage en corruptie over voorkennis te beschikken over de uitslagen en ze schrikken ook niet voor een moord terug. Aan het eind kan James zijn toekomstige echtgenote als beloning in de armen sluiten. (HKo)

Leuke griezel

Russell H. Greenan's verhalen kenmerken zich door het gebruik van zwarte humor en verborgen horror. Hij schreef onder andere *The life of Algernon Pendleton*, *The Queen of America* en *The Bric-a-Brac Man. It happened in Boston* (Bantam, VD, 13,90) werd voor het eerst in 1986 gepubliceerd. De hoofdpersoon in dit mooi geschreven, bizarre verhaal is een begaafd kunstenaar, die duidelijke trekken van *Wellschmerz* vertoont. Elke dag begeeft hij zich naar een nabijgelegen park, alwaar hij zich overgeeft aan dagdromerij. Daarin identificeert hij zichzelf met allerlei personages uit verschillende tijdperken. Meer en meer verliest hij zich in dit tijdverdrijf en langzaam maar verlieft hij de greep op de werkelijkheid. Hij is ervan overtuigd, dat hij de bron van al het kwaad in de wereld kent en dat hij de wereld moet verbeteren. Nadat hij een paar keer met de duivel gesproken heeft, weet hij wat hem te doen staat. Met een zakje strychnine op zak begint hij aan zijn taak. (RK)

The magic cottage van James Herbert (NEL, VD, 17,50) is een stuk leuker dan het vertaalde *Priesteres van het kwaad* (zie elders in dit nummer). In het verhaal spelen bovennatuurlijke krachten, vooral die van paranormaal begaafden een centrale rol en de uitwerking is beheerst en origineel. Een jong artistiek stel, zij illustreert kinderboeken en hij *jamt* met Phil Collins, betreft een knus buitenhuisje dat ooit bewoond werd door een excentriek oud dametje. Het huis lijkt wel betoverd, maar die betovering is een soort wissel-

werking met de onvermoede bovennatuurlijke krachten van de bewoners zelf. Hun burens, leden van een sekte die het midden houdt tussen de Baghwan en Scientology, hebben een meer dan normale (jawel; paranormale) belangstelling voor het huisje en zijn bewoners. En nu maar hopen dat de Nederlandse uitgave, die vast komt, niet wordt verknoeid door een rare titel en een ordinaire omslag. (GJT)

Niet erg waarschijnlijk

Shan van Eric von Lustbader (Grafton, VD, 17,50) is een boek van 656 pagina's vol stierlijk vervelende nonsens. De hoofdpersoon beschikken over geheimzinnige op tovenarij gelijkende vormen van energie, waarop het Verre Oosten het patent lijkt te hebben. De politieke ideeën zijn onzinnig in het verhaal en de quasi-wijsgerige Oosterse prietpraat is onverteerbaar. Zilin, een oude Chinees, die al vanaf het begin van Mao's bewind achter de schermen een ongekende macht uitoefent, werkt al vijftig jaar aan de verwezenlijking van zijn grote ideaal. Hong Kong moet met China herenigd worden, daarna zullen Japan, Thailand, Indonesië en de Filipijnen worden ingelijfd, zodat China de grootste en economisch sterkste wereldmacht zal zijn. Zijn zoon die een Westerse opvoeding heeft gehad en voor de Amerikaanse Geheime Dienst heeft gewerkt, is zijn belangrijkste helper en moet na zijn dood zijn levenswerk voortzetten. Ze zijn bezig met de ontwikkeling van een wapen vergeleken waarbij alle bestaande wapens in het niet zullen verzinken. Aan het immer aanwezige bloedige geweld nemen behalve de onvermijdelijke Russen en Amerikanen ook de *triades* uit Hong Kong en de Japanse *yakuza's* gretig deel. (HKo)

Ice Blues van Richard Stevenson (Penguin, NL, 17,50) is het onwaarschijnlijke verhaal van iemand die zich 2 1/2 miljoen dollar eigen maakt om het onrecht in de stad Albany te herstellen, maar voor hij daar toe kan overgaan wordt koud gemaakt. Privé-detective Donald Strachey voelt zich, omdat het lijk in zijn auto gevonden wordt, geroepen de zaak op te helderen, ondanks de barre weersomstandigheden van het winterse New Jersey en de aandrang om met zijn vriend naar Patagonië te vertrekken, alwaar het bedreigende AIDS-virus niet zou bestaan. Het slachtoffer blijkt een merkwaardige familie te hebben, waarin vooral de grootvader een onfris, maar dominante rol vervult. De manier waarop het geld 'ge-wit' wordt beveel ik, voor voorkomende gevallen, in ieders aandacht aan. (KtK)

Hess leeft nog

In *Eclipse* van William Stevenson (Star, VD, 13,90) zit Rudolf Hess nog rustig in de Spandagevangenis. Hess schijnt iets zeer belangrijks geheim te houden, waar de jonge t.v.-journalist Scott Talbott graag het zijne van zou willen weten. Talbott slaagt erin een interview met de oude Nazi te krijgen en ontdekt dan op slinkse wijze, dat Hess een passagier bij zich had toen hij naar Engeland vloog. Terug in Engeland blijkt deze ontdekking heel wat gevolgen voor de fanatieke journalist te hebben. De medereiziger van Hess is een oude bekende van hem uit de oorlog en de herinneringen van die tijd komen weer boven. Ervan overtuigd dat deze man nog leeft, gaat Talbott samen met de joodse Sally Quex op zoek. Avontuur bestaat nog! (RK)

Fantastische vrouw

De vrouwelijke politie-detective Miranda Torres is zo fantastisch, mooi, integer en beheerst, dat je er beroerd van wordt. In *Victims* van Dorothy Uhnak (Signet, VD, 17,85) gaat ze de moord op een jonge vrouw oplossen. De vrouw is in haar eigen rustige straat voor haar eigen deur op gruwelijke wijze gedood; waarschijnlijk, net als vele eerdere slachtoffers, door een onbekende griezel die 'het beest van Queens' wordt genoemd. Samen met een journalist die graag misstanden aan het licht brengt, komt ze erachter dat alle burens en passanten het geschreeuw van de stervende vrouw hebben gehoord, maar niemand deed iets om haar te helpen of belde zelfs maar de politie. Overigens een niet-origineel gegeven: naar aanleiding van de moord op *Kitty Genovese* (echt gebeurd dus) ontstond in de jaren zestig een golf van psychologisch en sociologisch onderzoek naar het gedrag van burens.

De fantastische detective Miranda Torres (dubbelgehandicapt want vrouw en portoricaans) weet door haar onovertroffen innerlijke beschaving de hoon en tegenwerking van haar veelal mannelijke collega's te weerstaan en wanneer ze eindelijk de grote brein-boef heeft ontmaskerd, blijkt ze ook de enige die zich niet laat verleiden door corruptie. Wat een meid! Helaas wil je het altijd uitlezen om te weten wie het gedaan heeft en dat is dan weer 350 bladzijden spanning en ergernis. (MB)

Na de eerder verschenen titels *A is for Alibi* en *B is for Burglar* (zie ook elders in dit nummer) is hier nu het derde boek van Sue Grafton *C is for Corpse* (Bantam, VD, 13,90). Dezelfde vrolijke vrouwelijke detective Kinsey Milhone, die we ook de vorige keren aan het werk mochten zien, komt een hele aardige jongen tegen

die aan de dood (een moordanslag?) is ontsnapt. Hij is langzaam bezig zijn geheugen terug te vinden en kan zich zodoende zelf ook niet herinneren wat hij teveel wist om dood te moeten. Ook dit spannende verhaal (stukken leuker dan het vorige) doet soms denken aan Ross Macdonald: het speelt in Santa Teresa en er is een gecompliceerde Freud-achtige familconstructie. (MB)

Weg met de dollar

Majendie's cat van Frank Fowlkes (Methuen, VD, 14,90) is een leuk, vlot verteld verhaal waarin door het toedoen van één man de Amerikaanse economie aan het wankelen wordt gebracht. Peregrin St. Giles, een free-lance spion, is er met vijf miljoen dollar vandoor gegaan die hij in opdracht van de CIA aan bepaalde figuren in ontwikkelingslanden had moeten overdragen. Bij een poging van de CIA om wraak te nemen wordt zijn zoon gedood. St. Giles wordt dan benaderd door Majendie, een geheimzinnig figuur die zijn medewerking vraagt bij een plan om de Amerikaanse dollar te laten kelderen. In ruil daarvoor zal hij hem de naam van de moordenaar van zijn zoon mededelen. Op eigen gezag voert St. Giles een veel slinker en ingewikkelder plan uit dat voor hemzelf veel minder risico's oplevert, maar dat minstens zo effectief is. (HKo)

Antony Suskov is correspondent van TASS in Londen en verlangt volstrekt niet meer naar Rusland na jaren te hebben geproefd van het decadente westerse leven. Samen met een vriendin beraamt hij een meesterplan om in te breken in de satelliet die wordt gebruikt om het internationale betalingsverkeer af te wikkelen. **Swift** is hiervan de afkorting en zo heet ook het boek van James Follett (familie?) (Methuen, VD, 14,90). Om zijn doel te bereiken sluit hij diverse monsterverbonden waaronder met een Amerikaanse multimiljonair die rijk is geworden met een keten bordelen die als motels zijn opgezet. Naarmate het verhaal duurde werd het steeds meer een Bob Eversverhaal en verwachtte ik iedere keer de dikke Arie Roos met een bruine snoeimond van de chocoladerepen tegen te komen. Zover kwam het niet, maar een spannend jongensboek is Swift zeker. (TC)

Verklikkers

Een 'whistle blower' (Penguin, NL, 14,90) is een medewerker van de geheime dienst die zijn verhaal aan de grote klok hangt. De beroemdste 'whistle blower' van het ogenblik is Peter Wright, wiens

boek *Spycatcher* in Engeland niet verkocht mag worden. Het gelijknamige boek van John Hale dateert echter uit 1984 en lijkt eerder geïnspireerd op die andere beroemde collega: Philip Agee. Bob Jones beleeft trouwens minder plezier van zijn loslippigheid dan deze collega's uit het echte leven. Als het boek begint, is hij al op droevige wijze aan zijn eind gekomen. Zijn vader weigert echter genoeg te nemen met de officieel vastgestelde doodsoorzaak en gaat proberen de waarheid te achterhalen. De leiding van de Britse geheime dienst vindt dat niet leuk en neemt tegenmaatregelen. Met deze ingrediënten zou een aardig en overzichtelijk boek gemaakt kunnen worden. Hale heeft het echter nodig geoordeeld een tweede intrige door het boek te vlechten. Via een aantal intermezzo's wordt duidelijk gemaakt dat er een ingewikkeld spel wordt gespeeld met een dubbelspion en dat er juist daarom niet uit de school mag worden geklapt. Het duurt trouwens erg lang voor het verhaal betekenis krijgt voor de lezer. Tot ver over het midden is het boek een opeenvolging van onsamenhangende scène's. (FH)

Origineel

Andrew Taylor bedenkt originele intriges. Toegegeven moet worden dat ze soms wat onwaarschijnlijk zijn, maar dat doet geen afbreuk aan de amusementswaarde van zijn boeken. **Our fathers' lies** (Penguin, NL, 11,60) is de zorgvuldig gekozen titel van een boek waarin bijna alle optredende vaders niet zijn wat zij eerst lijken.

Celia Prentisse weigert om te beginnen zich neer te leggen bij het officiële oordeel dat haar vader zelfmoord heeft gepleegd. Een oude liefde, William Dougal, en zijn vader helpen haar te achterhalen wat er werkelijk gebeurd is. De oude heer Dougal blijkt over opmerkelijk veel contacten te beschikken, die aanvankelijk bereidwillig meewerken. Al snel blijkt echter dat er ook iemand enthousiast tegenwerkt. Vanzelfsprekend is dat ook iemand met een vader die niet was wat hij leek. Taylor doet veel geschiedenis in zijn boeken, maar hij houdt het leuk. Hij verveelt zijn lezers niet met overbodige geleerdheid. (FH)

Edmund Crispin verdiende echt zijn brood met het componeren van filmmuziek en van die ervaring heeft hij gebruik gemaakt voor het schrijven van **Frequent Hearses** (Penguin, 22,80). Het is een oud werkje uit 1950 dat opgepoetst als *Classic Crime* opnieuw is verschenen en waarin professor Gervase Fen zoals altijd bij Crispin mag schitteren. Fen is ingeschakeld bij een film over het leven van Pope als deskundig adviseur, maar al gauw moet hij zich met een reeks moorden in familieverband bezighouden. Van vroeger herinnerde ik me weer dat de intrige niet de sterkste kant van het schrijverschap van Crispin is. Hij is op zijn best in het beschrijven van de *couleur locale* en dat is in de filmwereld, of het nu om Amerika gaat of in dit geval Engeland, altijd aardig om te lezen. Te merken aan de ingewikkelde treinreis die Fen vanuit Oxford moet maken, begint het verhaal in de voormalige Beaconfield Film Studios. Ik hoor het graag als ik me hierin vergis. (TC)

Klaar voor onder water

Als je de Rus niet tijdig afstopt, praten we binnenkort allemaal Russisch. Met dat uitgangspunt hebben de Amerikanen in **Silent hunter** van Charles Taylor (Charter, VD, 15,65) een gigantische onderzeeër gebouwd die meteen goed van pas komt. Nu is de Rus weer bezig met het bijeen brengen van troepen aan de grens van Noorwegen boven de Poolcirkel en als ze even de kans krijgen, zullen ze de Noordelijke IJszee tot een Russische binnenzee verklaren. Om dat te voorkomen moet er onder het poolijs een grote zeeslag tussen onderzeeërs plaatsvinden, waarbij het niet meevalt om torpedo's met doelzoekende kop te ontwijken. Uiteindelijk wint het Amerikaanse vernuft het net van de Russische geslepenheid. Taylor weet het spel van kat en muis achter en tussen de ijsbergen, maar dan onder water, goed te beschrijven. De sonar-officier zit met het zweet op zijn voorhoofd naar gepingel te luisteren en geolied glijdt de periscope af en toe omhoog. (TC)

Contra

Iedereen is EX in **Bandits** (Penguin, NL, 17,50), de nieuwste Elmore Leonard. De ex-hoteldief en ex-bajesklant Jack Delaney probeert met een ex-non, een ex-politieman en een andere, bejaarde ex-boef een ex-kolonel uit het voormalige Nicaraguaanse leger drie miljoen dollar aan Contra-contributies lichter te maken. En verder gebeurt er niet zo heel veel in **Bandits**, afgezien van de periodieke moordpartijen door een Miskito-indiaan die ook niet precies meer weet aan welke kant hij alweer stond.

Bandits is een rustig boek waarin de hoofdpersonen praten, in hotellobbies zitten en door de straten van New Orleans rijden. New Orleans blijft – helaas – een beetje sfeerloos, maar Leonard toont zich opnieuw een absolute meester van karaktertekening en hedendaagse dialoog. Delaney is *streetwise* en tegelijkertijd vertederend naïef, als was in de mooie handen van zijn ex-non die, politiek geëngageerd en wel, veel meer met beide benen in de realiteit lijkt te staan. De ex-politieman spreidt een bijna beangstigend cynisme ten toon, en de bejaarde ex-boef (niet ontsnapt aan gevangenis en verzorgingshuis) denkt alleen nog maar aan sex. De intrige zal niemand van z'n stoel doen vallen, dit is aangenaam leesvoer met nog enige maatschappelijke relevantie op de koop toe. Leonard is *hot property* tegenwoordig, en vrijwel al z'n boeken worden verfilmd. Het siert hem dat hij niet onder commerciële druk is gewicht en zo'n prettig en politiek inopportuun boek heeft geschreven. (MD)

Angst, Horror, Walging een encyclopedische blik

Werkelijke fanaten, specialisten en kenners zijn nooit blij met boekwerken die het onderwerp van hun belangstelling overzichtelijk in beeld brengen. Men zullen vooral de onvolledigheden, fouten en *fremdkörper* opvallen en het zou hun positie als de enige, echte autoriteit kunnen aantasten. Omdat ikzelf de energie (en tijd en geld) mis en vooral die ééndimensionale hartstocht die de ware fanaat kenmerkt om over één onderwerp alles te weten kunnen komen, is elk naslagwerk bij me welkom. Het mag gaan over de Drentse Hunebedden (drs RHJ Klok: *Hunebedden in Nederland*) of over de Griekse mythologie (Robert Graves: *The Greek myths*; in 2 delen), het maakt niet uit. Onder het mom van een oprechte intellectuele exercitie probeer ik het lolig bedoelde 'dat zoeken we op' zoveel mogelijk in de praktijk te brengen. Dat gebeurt meestal nadat ik me door vrienden en kennissen die beter hadden moeten weten, tot een niet te verliezen weddenschap heb laten verleiden. Tot mijn genoegen beschik ik sinds kort ook over de in 1986 verschenen **Penguin Encyclopedia of horror and the supernatural**, hierna te noemen de *Encyclopedia* (samenstelling Jack Sullivan, NL, 61,30). Zoals de titel al aangeeft, heeft men het aangedurfd om een zeer breed terrein te beschrijven zonder zich a priori beperkingen op te leggen. Zelfs een betrekkelijk leek als ik had daarom scepsis. Het is uiteraard onmogelijk om in een kleine 500 pagina's een volledige bibliografische opsomming te geven van alles wat er op dit gebied aan fictie is verschenen en het lijkt ook een heidens karwei om in kort bestek het spook-, griezel- en gruwelgenre in kaart te brengen. Maar de *Encyclopedia* is werkelijk een voortreffelijk werkstuk. Niet alleen wordt er een cultuurhistorisch overzicht gepresenteerd, wat op zich al gedurfd is, maar ook komt het genre in al zijn verschijningsvormen aan de orde: de literatuur zelf, film, toneel, illustraties en zelfs muziek en architectuur. Dankzij de alfabetische rangschikking en de talloze onderlinge verwijzingen zijn alle prominente boek- en filmtitels, schrijvers, filmregisseurs en -acteurs, zombies, vampiers, dracula's en weerwolven gemakkelijk terug te vinden.

Alle beschrijvingen zijn goed gedocumenteerd met alle relevante gegevens en met hart voor curieuze details. Met plezier zag ik mijn vermoeden bevestigd dat het inderdaad **Kevin McCarthy** was, de hoofdrolspeler in *The invasion of the bodysnatchers* van 1956, die in de *remake* van deze film in 1978 half over de auto van Donald Sutherland en/of Jeff Goldblum heenvalt onder het roepen van

'they're coming. They're coming', doelend op de manskrote peulen die een snel groeiend aantal slachtoffers maken (het feit dat Jeff Goldblum in de remake van *The fly* – die we allemaal kennen in de eerste versie uit 1958 met Vincent Price – een hele vieze vlieg neerzet, moest helaas onvermeld blijven. Dat het is euvel van elk encyclopedie. Bij het verschijnen is hij al verouderd). Het boek is dus uitermate geschikt om zaken lukraak op te zoeken, maar het is niet alleen een goed gedocumenteerde opsomming. Het bevat ook ruim vijftig thematische essays over de vele culturele historische aspecten van het genre, over het medium (boeken, film, tv), het ambachtelijke (*special effects*), over geloof en ongeloof (in het bovennatuurlijke) en niet in de laatste plaats over de eigenlijke kenmerken van *horror* en het bovennatuurlijke en wel geesten, poltergeesten, *mad doctors*, dracula's, (monsters van) Frankenstein en andere wezens en verschijnselen die voor het griezelen het zout in de pap zijn. Die combinatie van een alfabetische catalogus en de essays maakt de *Encyclopedia* tot een boeiend en levendig naslagwerk.

Valt er dan niets aan te merken op de *Encyclopedia*. Ongetwijfeld, want hoe systematisch en objectief men te werk is gegaan, het blijft natuurlijk ook een kwestie van smaak. Het is gemakkelijk genoeg titels te bedenken van enge films die 'ten onrechte' niet zijn opgenomen. Goed lezen helpt overigens. In het essay *Writers of today* heb ik bijvoorbeeld menig akelig werkje en verschillende rare auteurs gevonden die in het alfabetische deel geen plaatsje hebben gekregen. Niet alle essays zijn even boeiend of relevant en sommige, vooral de cultuur-histo-

rische zijn langdradig en een tikkeltje hoogdravend, of in ieder geval een beetje al te enthousiast over de eerbiedwaardige oude koek. Vooral degenen die op zoek zijn naar de meer ongecompliceerde, ordinaire horror zullen vinden dat **Mary Wollstonecraft Shelley** en Frankenstein en **Bram Stoker** en Dracula teveel aandacht krijgen. Zij kunnen echter weer terecht bij essays als *B-Movies*, waarover met respect en zonder neerbuigende vrolijkheid wordt geschreven of bij *The pits of terror*, waarin de meest bezopen horrorfilms worden besproken die zelfs een festival met Hongaarse films uit de jaren dertig doen verbleken. Een mooi voorbeeld is *The night of the Lepus* die ik ooit op de piraat zag en waarin huizenhoge konijnen in de richting van de bioscoop huppelen. 'A herd of killer rabbits is approaching this theatre' hoort men dan. 'Do not panic'.

De moeite waard zijn ook de opstellen waarin het terrein wordt afgebakend. Een goede vuistregel vind ik dat voor het lezen van griezelverhalen een gepast wantrouwen is vereist en ook Jacques Barzun keert zich tegen de stelling dat de lezer zijn ongeloof (tijdelijk) zou moeten opheffen. Nee, de lezer moet juist in zijn ongeloof volharden, wil het verhaal indruk kunnen maken. Op het moment dat je denkt 'Maar natuurlijk, zo doen spoken altijd', dan lees je strikt genomen een slecht verhaal dat zich slechts van angst-cliché's bedient.

Verhelderend is ook het onderscheid tussen de twee primaire betekenissen van *horror*, namelijk walging/afkeer en angst, zodat in de horror-literatuur zowel de 'repugnance-horror' als de 'terror-horror' als basiselementen te herkennen zijn.

Het uiterlijk van de *Encyclopedia* doet recht aan de inhoud. Het boek is degelijk, deftig en goed verzorgd met een grote hoeveelheid fraaie, maar soms saaie illustraties, veel filmportretten van bijvoorbeeld Vincent Price, Bela Lugosi, Christopher Lee en mooie portretten van Poe en Thomas Hardy en gravures uit de oorspronkelijke griezelromans. Vanaf de omslag, vanuit het donker, staart een wijdpengespeld oog ons in afgrijzen aan. Het boek is dus een aanwinst voor iedere salontafel. Rest mij nog te verklappen dat een van de medewerkers (Peter Israël) verantwoordelijk is voor een nog te verschijnen *Penguin Encyclopedia of mystery and suspense*.

(Soon in this theatre. Do not panic).

Gert-Jan Thomassen

S I G N A L E M E N T

Thrillers & Detectives verschijnt 5 maal per jaar, in januari, maart, juni, september en november. Een jaarabonnement kost f. 19,90, over te maken op postgiro 5013940 tnv Verzendboekhuis De Thriller te Amsterdam. Het abonnement gaat dan met het eerstvolgende nummer in.

Voor België (en alle andere landen) kost een abonnement f. 28,- in verband met extra kosten van verzending. Men kan zich alleen abonneren door overmaking van dit bedrag op de Nederlandse postrekening 5013940 tnv Verzendboekhuis De Thriller. Alle andere betaalwijzen vallen af in verband met bankkosten e.d.

Voorgaande nrs. zijn te verkrijgen door overmaking van f. 5,- per nr. (incl. porto). Sommige nrs. zijn uitsluitend als fotokopie te leveren. Geef aan als men dat niet wenst.

Een abonnement dient vooruit te worden betaald. Maak hiervoor zoveel mogelijk gebruik van de toegezonden acceptgiro. Het zenden van een aparte rekening en van aanmaningen brengt extra kosten met zich mee.

Op diverse plaatsen in Nederland is Thrillers & Detectives los te koop. De prijs per nummer wordt door de wederverkoper vastgesteld met een minimum van f. 4,75.

Aan dit nummer werkten mee: Marianne Bernard, Martijn Daalder, Frits Hoorweg, Hans Knegtman, Roselie Kommers, Hans Kooijman, Katharina Kouwenhoven, Gert-Jan Thomassen en Wim Voster.

Eindredactie: Theo Capel
Vormgeving: Steye Raviez
Grafische Verzorging: GCA Drukwerk
VD: importeur van Ditmar
NL: importeur Nilsson & Lamm

Alle correspondentie te richten aan: Thrillers & Detectives, Nic. Maesstraat 139 hs, 1071 PX Amsterdam. Tel. 020-764970.

Dode kapitalisten

Nieuwsbrief van Josh Pachter

de romanprijs was een vrouw en maar twee van de korte verhalen-winnaars. Een deel van het probleem is natuurlijk dat het merendeel van de Amerikaanse misdaadschrijvers mannen zijn. Ondanks het feit dat de Amerikaanse bevolking voor 51% uit vrouwen bestaan, is maar een derde van de MWA-leden van het vrouwelijk geslacht. En veel van die vrouwelijke leden zijn redactrices en fans en geen auteurs. Volgens mijn eigen statistiek waren van de 380 korte verhalen die in 1986 in de vijf Amerikaanse misdaadbladen verschenen er maar 64 van een vrouw (16,8%).

Na ampele discussies publiceerde de groep van Tien in oktober jongstleden zijn eindrapport en concludeerde 'dat in de afgelopen periode de Edgar prijzen neigden te worden toegekend aan het traditionele, hardgekookte, op mannen gerichte verhaal. Die trend was echter onbedoeld, onbewust en ongemeend en het resultaat van de brief van Phyllis A. Whitney en de arbeid van de werkgroep hield in dat dat nooit meer zou gebeuren.' Men besloot om geen speciale vrouwenprijs in te stellen, maar wel om te verzekeren dat in de toekomst vrouwelijke auteurs eerlijk bij de beschouwingen werden betrokken in de verschillende jury's. Heeft al dat gehakketak nu ergens toe geleid? In ieder geval waren dit jaar twee van de vijf genomineerde romanschrijvers een vrouw en **Ruth Rendell** sleepte de prijs in de wacht. Bij de korte verhalen werd geen vrouw genomineerd, maar **Mary Kittredge** won de Robert A. Fish Memorial-trofee voor het beste debuutverhaal en **Sue Grafton** won de Macavity-prijs van de Amerikaanse lezers voor het korte verhaal. En de zaak schijnt effect te hebben gehad op de tijdschriftredacteurs. Van de 248 verhalen die tot nu toe in 1987 zijn verschenen zijn er al 67 van een vrouw (27,0%). Hoe staat het eigenlijk in Nederland erbij?

Josh Pachter

In het novembernummer: Robert Barnard geeft de puzzeldetective een nieuw hart.

Kijk uit je Doppen

Wie zorgvuldig begint te turven komt tot de conclusie dat **Torpedo** enige tientallen moorden achter z'n naam heeft staan. Een productief heerschap dus, die een goed betalende opdrachtgever nimmer teleur zal stellen. In steeds korte, 8-pagina stripverhalen valt altijd minstens één dode.

Sanchez Abuli, scenarist en geestelijke vader van Luca Torpedo dwingt bewondering af. Slechts acht bladzijden per aflevering, een onderwerp dat zelden verandert, en toch valt hij nauwelijks in herhalingen. In Abuli's handen wordt Torpedo geen zielloze en moraallose moordmachine, en anderzijds ook geen superman die de lezer, ondanks zijn gewelddadige trekjes dierbaar wordt. Torpedo is een man met beperkte intellectuele vermogens die slechts overleeft door zijn reflexen en absolute genadeloosheid. Een vakkundig klusjesman die alleen maar bazen boven zich heeft, in ranzige hotelkamers woont en met enige regelmaat wordt afgetroefd door mensen die slimmer zijn dan hij. En hem in leven laten, dat is dan weer minder slim. Torpedo is een stuitende sadist met liefde voor z'n vak. Gelukkig ontwerpt hij zijn strategieën en executiemethoden met gevoel voor humor en theater, dat moet worden gezegd. Nee, met Luca Torpedo kun je lachen. Maar Torpedo is ook een lafbek en onredelijk wraakzuchtig, geen koele *killer* van jakhals-achtige proporties. Hij moet het hebben van de schlemieligheid en de arrogantie van zijn slachtoffers – of van hun totale argeeloosheid, want als goede professional ziet Luca er geen been in totaal onschuldigen overhoop te schieten.

Torpedo 1936 is een onderhoudende strip. Abuli beschrijft leven en werken van een moordenaar in de hoogtijdagen van de georganiseerde misdaad, tegen het sfeervolle décor van een grote, Amerikaanse stad en haar onderwereld. Tekenaar **Jordi Bernet** sluit daarbij aan met een keiharde, directe, *no nonsense*-tekenstijl die teruggaat op Amerikaanse krantenstrips uit de jaren '30 en '40. En toch is Torpedo méér. Torpedo 1936 is zó extreem en nietsontziend dat niemand de strip helemaal serieus kan nemen. Tussen de lijken ontdekken we verborgen ironie en een kostelijke pastische.

Martijn Daalder

Torpedo 1936 verschijnt maandelijks in Stripmagazine **Titanic**. Het enige album werd uitgegeven door **Arboris** en kost f 15,90.

Kort Amerikaans

Volgens de uitgevers van reisgidsen zijn vooral Rusland en Turkije in trek als de nieuwe vakantiebestemmingen. De belangstelling voor Rusland was al eerder merkzaam in de thriller en op die trend wordt door de producenten gretig ingespeeld. Topol is een van de voortrekkers van de Rusland-thriller. Eerst deed hij dat samen met collega-emigrant Neznansky, maar tegenwoordig is hij solist. Zijn voorkeur gaat vooral uit naar de schelmenroman met een maatschappijkritisch vernisje. Ook in Red Gas is zijn boodschap dat je beter niet naar Rusland kan gaan. Waar blijft de thriller over Turkije?

Titel	Thema	Sex	Geweld	Opvoedende Waarde	Oordeel
Ted Allbeury The choice NEL, VD, 17,50	Man moet kiezen tussen liefde of loopbaan	Doet het met secretaresse	Geestelijk geweld	Van je ex moet je het niet hebben	Aardig geschreven, maar geen thriller (RK)
John le Carré A perfect spy Coronet, VD, 17,85	Verdwijning van geheim agent gelardeerd met eindeuze terugblikken	Een paar keer zeer terloops	Minder dan men zou verwachten	Hoe je bij de Geheime Dienst komt zonder het te willen	Een uitermate goed geschreven boek dat veel te dik is uitgevallen (WV)
Richard Condon Pritzl's family Arrow, VD, 17,50	Man kan niet kiezen tussen twee vrouwen	Iedereen doet het met klasse	Een schietpartij en een paar stompen	Maakt macht rijk of maakt rijkdom machtig?	Vlot geschreven voorbeeld van dertien in een dozijn (MB)
KC Konstantine Upon some midnight clear Penguin, NL, 11,60	Het vermoede leven van een politie- inspecteur in een klein Amerikaans stadje	Wordt met geen woord over getrept	Laat lang op zich wachten, maar kost dan iemand de edele delen	Uitkijken voor steuntrekkende oudere vrouwen	Een erg mager zaakje om een heel boek mee te vullen (KtK)
R Goldborough Murder in E minor Bantam, VD, 13,90	Oude wrok is ideaal voor puzzeldetective	Nero Wolfe eet liever	Wordt buiten de deur gehouden	'Armehair-detective' kan best leuk zijn	Aardige imitatie van Rex Stout (FH)
Jack Higgins Night of the fox Pan, VD, 14,90	Gedonder met maarschalk Rommel	Woestinvossen steken hen blijfbaar in het zand	Wat SS-omsmakelijkheden	De kusten en kreken van Jersey	Vlot geschreven verkleedparadij (TC)
Ed McBain Another part of the city Myst. Press, VD, 15,65	Onbeduidende moord leidt naar miljardencomplot	Politiespeurder heeft meer aandacht voor zijn echtscheidingsleed	Voor Newyorkse begrippen heel beheerst	Speculeer alleen als je steentrijk bent	Genietbaar vakwerk van een groot vakman (BV)
F. Neznansky The fair at Solomiki Corgi, VD, 17,50	Politie heeft de handen vol aan moord en corruptie in hogere kringen	Onbeduidend weinig	Talrijke moorden	Het wordt duidelijk waarom Russen zoveel wodka moeten drinken	Prima verhaal vol afwisseling (Hko)
Anthony Price For the good of the state Grafton, VD, 17,50	Audley loopt niet in val dankzij voor- treffelijke en veel- belovende waakhond	Geen tijd voor en daarom slechts één keer bij toeval	Fluitende kogels en zogenaaide ongelukjes	Wie een kuil graaft voor een ander.	Price is sloom als altijd, maar letterlijk de moeite waard (GJT)
Edward Topol Red Gas Futura, VD, 14,90	Vrouwelijke rechercheur maakt jacht op moordenaars in Noord-Siberië	Liefst met kleine Eskimomeisjes	Primitief en wreed	Je waardeert het Nederlandse klimaat weer	Spannend en boeiend (Hko)